

tijdling

Beweging

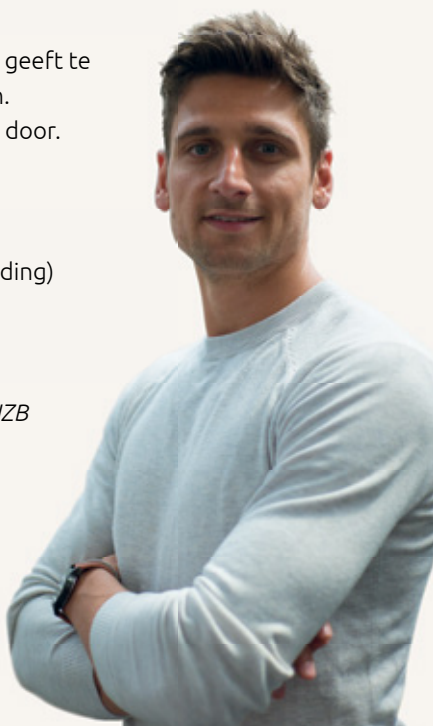
Een van de fascinerende kanten van missionair werk vind ik de enorme beweeglijkheid. De kerk zoekt steeds weer nieuwe wegen, vormen en taal om het evangelie te delen. Dat was al zo in het begin, sla het boek Handelingen er op na. Koortsachtig zoekt de Heilige Geest zijn weg naar het hart van mensen. Dat is een constante, de hele kerkgeschiedenis door. 'O Heer, uw onweerstaanbaar woord, drijft rusteloos de eeuwen voort, wat mensen ook verzinnen.' Wat een dynamiek! Ieder gemeentelid wordt in principe uitgedaagd om daaraan bij te dragen. Omdat de voortgang van het evangelie heilzaam is voor mensen, voor de samenleving.

Dit magazine staat in dezelfde beweging. Het oude, altijd-nieuwe evangelie in de taal en vormen van vandaag. Verhalen over missionair kerk-zijn, pionieren, podcasts. Een beschouwing over bekering – maar dan zó dat het je opnieuw op scherp zet. Een warm pleidooi voor 'volhoudbaar kerk-zijn', met het oog op de nieuwe generatie. En persoonlijke verhalen van betrokkenen bij missionair werk.

Dit Tijding-magazine geeft te denken en te danken.
Lees het en geef het door.

En laat gerust weten
wat je ervan vindt,
via social media (#Tijding)
of info@izb.nl

*Michaël Boon,
Hoofd Relatiebeheer IZB*

‘De lage drempel en het hoge doel moet je goed bij elkaar houden’

**IN GESPREK MET
MISSIONAIR PIONIER
HENK BOERMAN**

‘Missionair werk gaat altijd gepaard met onvrede over de huidige situatie. En een gevoel van urgentie. Hoe kan het dat zo weinig mensen zich actief bezighouden met het delen van het evangelie? Gaat dat wel goed? Waarom verlaten zoveel mensen de kerk? Waarom komen er zo weinig bij?’

Henk Boerman, coördinator bij IZB Impact, was al op jonge leeftijd met die vragen bezig. ‘Ik zat op voetbal en ik vond het ingewikkeld dat in mijn kerkelijke gemeente de gedachte leefde dat het mogelijk zou zijn dat ik mijn vrienden van voetbal een keer zou mee kunnen nemen naar een kerkdienst. Dat geloofde men echt! In mijn ogen was het een weigering om de realiteit onder ogen te zien. Naar mijn mening is dat één van de huidige problemen van de kerk. Als je namelijk niet eerlijk hoeft te zijn over de situatie, is er ook geen noodzaak iets te gaan doen.’

Wat zou er meteen in het oog springen? Waar kijken we graag van weg?

‘De kerk wordt veel te veel beschouwd als uniform geheel. Ik ben opgegroeid in een kerkelijk klimaat waarin er maar één manier van kerk-zijn goed

was, zowel qua vorm als qua inhoud. Dat ging hand in hand met een houding waarin je elkaar voortdurend de maat neemt. Je gaat heel gemakkelijk mee in dat denken. Dat vind ik nog steeds schokkend.

Wij waren hervormd, ik kreeg verkering met Diekske, afkomstig uit de Gereformeerde kerk. Daar werd heel wat van gevonden. Als je afkomstig bent uit zo'n uniforme cultuur, is het verwarrend en verrassend dat er authentieke christenen zijn buiten jouw 'bubbel' of zuil. Je leert andere vormen en geloofsuitingen kennen, die waardevol en verrijkend zijn. Maar veel ruimte om daar het gesprek over te voeren merkte ik niet. Ik ging de strijd erover aan – en dat heb ik niet altijd even handig gedaan. Het speelde in de kerk en op school. Na een godsdienstles op mijn (reformatorische) middelbare school ben ik een keer uitgenodigd door de directeur en vijf (!) docenten. Zat ik daar helemaal alleen tegenover vijf heren en werd ik bevraagd op mijn denkbeelden. Het is een wonder dat ik niet op het geloof ben afgeknapt – bij veel leeftijdgenoten is dat helaas wel gebeurd.

Ik vind het schokkend dat in kerkelijke gemeenten soms een cultuur heerst waarin men het acceptabeler vindt dat mensen 'meehobbelen' zonder echt innerlijk aangehaakt te zijn, dan mensen die authenticiteit willen geloven maar niet binnen het vastomlijnde plaatje passen. Dat is funest.'

Bedoel je ook dat de vlag er anders bijhangt dan wordt gesuggereerd?

'De situatie is ernstiger dan we denken. De kloof tussen kerkmensen en niet-kerkmensen is vele malen groter dan gedacht. Te vaak wordt gedacht dat het geloof de kloof bepaalt. Maar de kloof, *dat zijn wij*, voor een belangrijk deel. Natuurlijk, het evangelie zorgt altijd voor een kloof. Daarom hebben we het over bekering; dat moeten we vooral blijven doen. Maar kerkmensen realiseren zich te weinig hoe immens groot de kloof in de belevingswereld

De kloof tussen
kerkmensen en
niet-kerkmensen
is vele malen groter
dan gedacht.”

tussen hen en de rest van de samenleving is. Niet primair onze wijze van kerk-zijn, maar *onze manier van zijn* is vaak niet aantrekkelijk. Uit missionair oogpunt vind ik daarom misschien wel de belangrijkste vraag: hoe verbinden we ons aan mensen? Momenteel lees ik een boek van een Ethiopische theoloog, over contextualisatie van het evangelie, kortweg gezegd: hoe ‘verpak’ je het evangelie in jouw (sub)cultuur, zonder de boodschap geweld aan te doen? Als je gehecht bent aan een orthodoxe geloofs-overtuiging en die trouw wil blijven, ervaar je niet zo heel veel speelruimte. De belangrijkste

factor is dan de manier waarop je erin slaagt je te verbinden aan mensen in je omgeving. Investeren in vriendschappen, je leven delen, luisteren, vertrouwen winnen en géven. Uiteindelijk kom je uit bij basaal discipelschap: hoe leef jij je leven met Christus, in jouw context?’

Leren van de kerkgeschiedenis: Patrick en Ansgar

Kerkgeschiedenis is één van de passies van Henk Boerman; en dan meer speciaal de missie-geschiedenis. De zendelingen die over de wereld uitwaaijden en in elke nieuwe context het evangelie verstaanbaar overdroegen. Hij werkt aan een boek over missionaire pioniers van alle tijden en plaatsen. Een van hen is bijvoorbeeld Ansgar, die een rol speelde bij de kerstening van Denemarken – we spreken over de tijd van Bonifatius. ‘Het raakt mij dat hij een verlangen had om tijdens het delen van het evangelie te sterven. Het spreekt van een bijzonder bezieling. Het stelt ook vragen aan ons wat christen zijn ons mag kosten. ‘Bonifatius heeft de naam zending te zijn, maar hij was veel meer een toeruster en kerkhervormer. Ansgar was veel meer pionier. Hij was afkomstig uit een Frans klooster en reisde rond in Denemarken, verkondigde het evangelie in kleine dorpjes. En hij deed nieuwe dingen. Aan hem wordt toegeschreven dat hij begon met afbeeldingen bij Bijbelverhalen. Alles gericht om nieuwe wegen te vinden om het evangelie te delen aan hen die niet konden lezen en niet bekend waren met de verhalen uit de Bijbel.

Of Patrick, die het evangelie verkondigde in Ierland. Hij gaf stamhoofden geld en cadeaus; die gulle houding verschaftte hem de vrijheid om het evangelie te delen. Wij zouden dat als een vorm van omkoping afkeuren. Maar hij heeft buitengewoon vruchtbaar gewerkt met die strategie, die doet denken aan de uitspraak van Jezus ‘Maak je vrienden met de onrechtvaardige Mammon...’ Bij ons moet altijd alles zuiver op de graat zijn. Ik vind het een interessante casus: hoe beoordeel je deze werkwijze, als je weet dat Patrick dit vanuit passie voor het evangelie deed? Hij kreeg kritiek vanuit de kerk van zijn dagen, omdat zijn aanpak nogal wat geld kostte.

Zodra zijn boodschap ergens ‘geland’ was, trok hij weer verder. Hij liet dan een monnik achter, voor de nazorg. In ruil daarvoor nodigde hij een dorpeling uit om met hem mee te reizen, om zo te voorkomen dat zijn team snel zou uitdunnen. Onderweg kreeg die dorpsbewoner dan onderwijs, zodat die persoon later elders aan de slag kon. Dat bleek een vruchtbare werkwijze – wat kunnen wij daarvan leren voor de opleiding en toerusting van nieuwe gelovigen?

Als coördinator van IZB Impact kom je bij heel wat pioniersplekken én bij veel kerkenraden over de vloer. Je zit op een bevoorrechte plek, in de ‘voorhoede’ van missionaire ontwikkelingen. Als er een centrale les valt te trekken uit al die contacten, wat zou dat dan zijn?

‘Als ik zie waar het evangelie vandaag voortgang vindt, zit het niet in de eerste plaats in de vormen. Het zit veel meer in het proces, dat missionaire werkers en teamleden hun leven delen. Een inkijkje in hun leven gunnen en zo anderen de tijd en gelegenheid geven om God te ontdekken. Stefan Paas zei laatst in een podcast: “De Bijbel is niet informerend, maar transformerend.” Ergens geldt dat ook voor missionair werk. Dat transformerende zit ’m in het samen optrekken, waardoor mensen zien hoe geloven een plek krijgt in het leven van alledag.’

Het evangelie is niet het probleem, maar wijzelf zijn dat. Want?

‘Je moet je afvragen welke obstakels wij opwerpen voor een kennismaking met het evangelie. Ik doe niet makkelijk over het feit dat we in een post-christelijke, seculiere tijd leven. Mensen zijn niet ontvankelijk voor het evangelie en de nieuwe missionaire pioniersplekken zijn niet hét antwoord op de secularisatie. Maar als je naar de laatste vijftien jaar kijkt, zien we wel dat de Geest daar wérkt. Er komen mensen tot geloof, ze worden gedoopt. Vóór die tijd gebeurde dat niet in die mate, op die plekken. Grosso modo zit het niet in het innovatieve, de nieuwe vormen. Het ‘geheim’, voor zover je daar de vinger op kunt leggen, zit in het proces dat pioniergemeente-leden en nieuwe belangstellenden samen doormaken. Dat begint met goed naar mensen luisteren, ruimte geven (en krijgen) om God te ontdekken. Ergens in dat proces vindt bekering plaats. Bekeringen à la Saulus/Paulus – ineens stilgezet worden, het licht zien – zijn uitzonderingen. Uit allerlei onderzoek blijkt dat het doorgaans drie, vier jaar kost om wegwijs te worden in de wereld van het geloof. Toch spreken we in de kerk nog te vaak over bekering alsof het een moment is. Ons spreken daarover moet veranderen.’

IZB Impact ziet verrassend veel nieuw initiatief in coronatijd

Pionieren zit in het DNA van de IZB – vanwege de voortgang van het evangelie in ons land, linksom of rechtsom. Op dit moment begeleidt de afdeling Impact, waar Henk Boerman en Nelleke Kruijmer leiding aan geven, 30 pioniersplekken. De verwachting is dat dat er binnenkort véél meer zullen zijn.

‘Gemiddeld worden er elk jaar 7 nieuwe plekken gestart’, vertelt Henk. ‘Het heeft ons verbaasd dat we uitgerekend in het afgelopen half jaar – in coronatijd – vanuit zeker 20 plaatsen in het land verzoeken kregen nieuwe pioniersinitiatieven te verkennen. Oók uit plaatsen met volle kerken en veel jongeren. Soms zie je dat pionierswerk wordt aangejaagd door de terugloop van het kerkbezoek of de vergrijzing van het ledenbestand. Maar deze kerken staat het water niet aan de lippen, toch voelen ze de urgentie om meer betrokken te zijn op mensen in hun omgeving. Dat is hoopgevend.’

Bekering lijkt me een onopgeefbaar, centraal begrip. Wat zou je graag zien?

‘Het zou een ernstige vergissing zijn als we zouden doen alsof we Jezus kunnen navolgen zónder bekering. Het is een breekmoment. Maar bekering verloopt nooit volgens een vast stramien; het verschilt per persoon. In de gemeente is de één veel verder in dat proces dan de ander. Bij Impact spreken we dan over verschillende ‘graden van betrokkenheid’. Maar zowel de trouwe kerkgangers als de nieuwkomers maken deel uit van de brede beweging achter Jezus aan.’

Je wilt graag een brede accolade slaan om alle gelovigen, nieuwkomers en ‘stamgasten’?

‘Het gaat om inclusiviteit en exclusiviteit. De inclusiviteit blijkt uit de gastvrijheid; de exclusiviteit uit de manier waarop bekering functioneert. De lage drempel en het hoge doel moet je goed bij elkaar houden.’

Wat is de winst van deze zienswijze?

‘Laat niemand denken dat ik een soort ‘afgeslankte versie’ van bekering voorsta. Eerder gaat het om een intensivering. Je roept namelijk niet alleen anderen, maar ook jezelf op tot bekering. Noem het actualisering van de *Moderne Devotie*. Dagelijkse bekering.

Als je de ‘winst’ van deze kijk op bekering wilt benoemen, verschilt dat per gemeente. In evangelicale kring kun je soms de indruk krijgen dat bekering iets is dat achter je ligt. In het brede midden van de PKN komt het woord bekering niet vaak ter sprake. In orthodoxe kringen speelt het weer anders: mensen durven daar niet zo snel van zichzelf te zeggen dat ze ‘bekeerd’ zijn. Terwijl ze wel dagelijks met God leven. Het gaat mij er niet om aan te wijzen waar het wel of niet goed gaat. Ik geloof alleen dat we moeten groeien naar een situatie waarin we gastvrijheid en het appel van het evangelie radicaal bij elkaar houden.

Laten wij niet de pretentie hebben alsof wij precies weten wie wel of niet een ‘kind van God’ is. Ik herinner me een Alpha-cursus waar twee vrouwen aan deelnamen die roots hadden in de Gereformeerde Gemeenten; ze gingen niet meer. Tegenover de andere cursisten

verdedigden ze met elan het bestaan van God. Maar zichzelf een 'kind van God' noemen, dat durfden ze niet. Dat vonden de andere cursisten onbegrijpelijk. Ik zou veel mensen in (ultra-) orthodoxe kerken gunnen dat ze meer de ruimte ontdekken om – met vallen en opstaan – als kind van God door het leven te gaan. Niet als een gearriveerd gelovige, maar als leerling van Jezus Christus.

De 'winst' in het missionaire werk is, dat we veel inclusiever denken en spreken. Niet mijn buurman of buurvrouw moet tot geloof komen, nee, wij moeten allemaal de weg van bekering gaan. Op die weg achter Jezus aan nodig je mensen uit, om mee te gaan. In Zoetermeer (waar Henk 9 jaar missionair pionier was, red.) vroeg iemand me: vertel me wat ik moet doen. Waarop ik zei: laten we samen oplopen, ik weet ook niet alles. Misschien dat ik er wel wat meer van weet, omdat ik al langer op deze weg ga. In zo'n proces van samen leven, bijbellezen en bidden leer je ook heel veel van nieuwkomers. Mensen die mee gaan doen, moeten kunnen zien dat wij daar net zo goed mee worstelen, dat wij daarbij ook soms op ons gezicht gaan. Dan zien ze dat het niet zomaar een serie leerstellingen zijn die je moet onderschrijven, maar dat het een wijze van leven is. We praten vaak over 'binnen' en 'buiten'. Maar ik voel veel meer voor een open, uitnodigende houding: misschien maak je alles nog niet zo mee, maar doe mee, loop mee. Daarmee schep je ruimte voor mensen om in de beweging mee te gaan. In het vertrouwen dat Jezus zich gaandeweg aan hen zal openbaren. Zeker op pioniersplekken is dit van belang. Er haken mensen aan die bereid zijn als vrijwilliger de handen uit de mouwen te steken, bij het organiseren van een maaltijd, of een kinderclub, sport- en spelactiviteiten. De praktijk wijst uit dat via zulk werk ook van lieverlee hun innerlijke betrokkenheid kan groeien.'

“

Laten we samen oplopen,
ik weet ook niet alles.
Misschien dat ik er wel wat
meer van weet, omdat ik al
langer op deze weg ga.”

Deze gedachten zijn ontwikkeld in de context van pionierswerk. Maar je kunt ze ook toepassen op bestaande gemeenten, toch?

'Precies. Veel PKN-gemeenten – zeker die met een volkskerkachtige achtergrond – hebben al een brede rand. Daarnaast geloof ik dat bestaande gemeenten deze brede rand zouden moeten creëren. Als een soort voorhof. Nieuwe mensen moeten de tijd en ruimte krijgen om God te leren kennen. Je wil heel laagdrempelig zijn en heel inclusief. Tegelijk wil je de scherpte en het appel van het evangelie laten blijven klinken. Dat moet je niet prijsgeven. In deze visie kunnen beide goed samengaan.

In preken van orthodoxe gemeenten ligt soms zoveel accent op bekering, 'een kind van God worden'; dat het lijkt alsof we vooral dáármee bezig zijn. Er wordt abstract over gesproken, de lat ligt hoog. Maar daardoor kan het vreemd genoeg ook iets vrijblijvends krijgen. Iets onbereikbaars. Ik denk: zodra je je met Jezus inlaat, ben je leerling. We hoeven elkaar niet zo de maat te nemen, waar zit je precies in het spectrum. Welke aspecten weeg je allemaal mee? Realiseer je je hoeveel blinde vlekken je hebt? En natuurlijk, er zijn momenten waarop we het er – terecht – expliciet over hebben, bijvoorbeeld bij doop en avondmaal.'

Iets anders: IZB Impact staat voor pionieren, innoveren, nieuwe wegen zoeken. Jullie jagen altijd verandering aan.

'Dat is ons imago. Maar de werkelijkheid is echt anders. Tot frustratie soms van missionaire teams verträgen wij juist. We zouden zo een lijst kunnen geven met goedlopende initiatieven uit het hele land, die ze zouden kunnen kopiëren. Dat doen we niet, integendeel, we trappen

soms vol op de rem. We hebben een soort stappenplan, van viervoudig luisteren. Luisteren is een basishouding in het pionieren, zowel bij de opstart als bij de voortgang van het werk. Dat praktiseren we vanaf het allereerste moment: luisteren naar God, naar de context, naar elkaar in het team, en naar de kerk. Voor kerkenraadsleden die in de bestuurdersmodus zitten is dat ingewikkeld. Ze moeten 'ja' zeggen tegen een plan dat er nog niet is. "Wat gaat er nu gebeuren?" vragen ze. "Dat kunnen we nog niet zeggen: we zitten in het luisterproces." Het heeft echt meerwaarde om samen dat luisterproces door te maken. Daar wordt voor het eerst verbinding gemaakt met mensen. Het is dan een uitdaging om vormen te vinden die goed aansluiten bij de context. Zodat het evangelie ingang krijgt in de context zelf. Daar zit wat mij betreft de meest relevante innovatie. Dat is nieuwe wegen gaan en de verandering die we uiteindelijk zoeken.

Ook dit onderdeel van pionierswerk zou voor veel bestaande gemeenten vruchtbaar gemaakt kunnen worden. Als je met de kerkenraad voor de hele gemeente (of voor een bepaalde doelgroep: jongeren, senioren) gericht werkt met 'viervoudig luisteren': waar ging het ook alweer om? Dat kan een impuls geven aan beleidsontwikkeling, nieuw elan en nieuwe focus. Maar ja, je moet het wel durven. Want als je echt gaat luisteren is het 'risico' groot dat er iets op gang komt. Wie A heeft gezegd, moet bij B niet gaan aarzelen.'

Over 'imago' gesproken: aan missionair pionierswerk kleeft het imago dat het daarin om een 'light'-versie van geloven gaat.

'Ik verzet me tegen die beeldvorming. Wat is authentiek? Wat is 'light'? Het wordt vaak afgemeten aan geloofsinhoud, maar ik ben geneigd meer naar de praktijk te kijken. Ik ontmoet in pioniersplekken mensen die op een zeer oprechte, authentieke manier op God vertrouwen en Jezus volgen in het dagelijks leven. Qua inhoud kan ik hen zo onder tafel praten, want zij hebben niet van jongs af aan bijbel gelezen, kerkdiensten bijgewoond, op catechisatie en een christelijke school gezeten etc. Maar als je hun geloofsvertrouwen ziet, hun toewijding en passie, is dat dan 'light'?'

Henk Boerman groeide op in Krimpen aan den IJssel. Al van jongs af aan had hij een passie voor missionair werk. Hij was actief bij de Vakantie-Bijbel-Klub, deed negen zomerseizoenen Dabar, evangelisatie- en recreatiewerk op campings. 'Maar nooit kwam in die jaren de gedachte op om beroepsmatig met missionair werk bezig te zijn. Kerkenwerk was in mijn beleving gekoppeld aan het predikantschap; daar voelde ik me niet toe geroepen.' Aanvankelijk koos hij voor de laboratoriumschool, later switchte hij naar de opleiding Godsdienst Pastoraal Werk aan de Christelijke Hogeschool Ede. Van 2006-2015 werkte hij samen met zijn vrouw Diekske als missionair pionier in de nieuwbouwwijk Zoetermeer-Oosterheem. Sinds het najaar van 2015 coördineert hij als hoofd Impact de missionaire pioniersplekken van de IZB. Naast zijn werk voor de IZB is hij de webmaster van waaromgeloven.nl, een missionaire site met maandelijks 5000 bezoekers.

“

Aan missionair pionierswerk kleeft het imago dat het daarin om een 'light'-versie van geloven is. Ik verzet me tegen die beeldvorming.”

Benieuwd naar Gods plan

Nienke Freije (1997), woont in Nijmegen, is aan het afstuderen (doet een Master Beleid, Communicatie en Organisatie aan de VU).

Daarnaast werkt ze als junior communicatie-expert bij het Kenniscentrum Global Health, en tot de zomer van 2021 versterkt ze de afdeling communicatie van de GZB. Ze deed bestuurswerk bij de christelijke studentenvereniging Navigators. Op dit moment is ze lid van de Raad van Toezicht van de IZB. 'Ik ben een heel actief mens', zegt ze zelf – en dat kun je gerust een understatement noemen.

Hoe ziet deze dag eruit?

'Best wel een gemiddelde dag. Ik heb vanmorgen thuis gewerkt, zojuist een lunchafspraak gehad met een vriendin, straks ga ik een paar uur aan de slag met mijn masterscriptie (over veerkracht in de zorg – ik heb een aantal zorgmedewerkers gesproken over hun ervaringen tijdens corona). Vanavond eet ik met een paar mensen van de studentenvereniging. De combinatie werk en studie vind ik ideaal. Van alleen studeren word ik niet zo gelukkig.'

Wat was je eerste baantje?

'Ik heb veel opgepast. In één gezin wel zeven jaar lang, dan bouw je echt iets op.'

Heb je deze week iets missionairs gedaan?

'Met een vriendin geef ik een *Beta-cursus*, een vervolg op Alpha. Ik zie mezelf niet als cursusleider hoor, we zijn uiteindelijk allemaal op zoek. We

trekken nu twee jaar op met vijf mensen. Dat betekent: eten in groepjes, daarna gaan we online verder.'

Wat zou je met voorrang aanpakken, stel dat je aan de macht zou komen?

'Onrecht aanpakken! Dat zou ik als eerste willen doen. Alle mensen hebben recht op gezondheidszorg en scholing. Ik doe ook ontwikkelingsstudies – dat staat nu even stil – en dat heeft daar alles mee te maken.'

Wat zou de kerk zo snel mogelijk moeten veranderen?

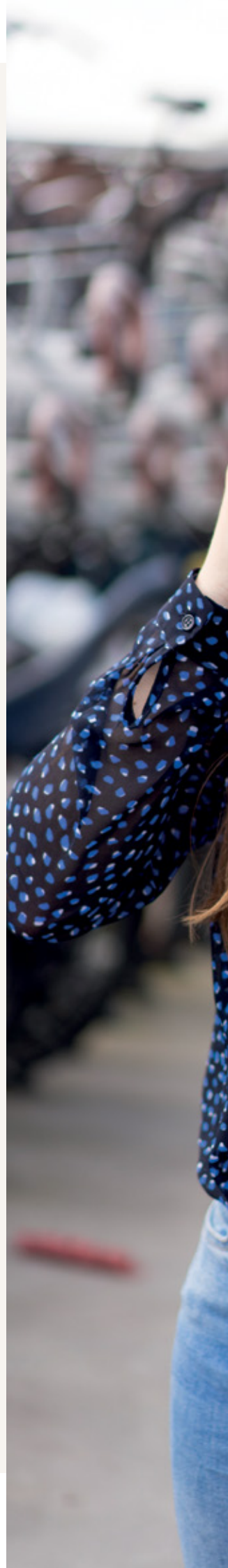
'Het is mijn verlangen dat jongeren niet meer op kousenvoeten de kerk uit lopen, maar dat ze gezien en gehoord worden door iedereen in kerkelijke gemeenten. Ik spreek regelmatig jongeren bij wie dit niet het geval is geweest, dat gaat me aan het hart. Een simpele vraag als "hoe gaat het?" kan al zoveel verschil maken.'

Van welk lied krijg je kippenvel?

'How deep the Father's love for us'.

Wat is je favoriete plek op aarde?

'Eigenlijk heb ik er twee. Noorwegen, daar heb ik een tijdje als au-pair gewerkt. En Afrika. Al lange tijd heb ik het verlangen om daar een aantal jaren te gaan wonen en werken. Ik weet niet hoe het gaat lopen, maar ik ben heel benieuwd wat Gods plan is. Daar heb ik nu nog geen antwoord op. Mijn vriend zit in de laatste fase van zijn studie geneeskunde, hij wil tropenarts worden.'

“

Ik ben oprecht
geïnteresseerd
in mensen.”

Het begint nu echt iets van ons samen te worden: waar wil Gods ons hebben?’

Waar ben je het meest trots op?

‘Trots is niet het woord, maar ik word blij als ik in gesprek ben met mensen in mijn omgeving die ik zie groeien en bloeien, uit een donkere periode opkrabbelen. Ik ben oprecht geïnteresseerd in mensen.’

In welke Bijbelse figuur herken je je?

‘Esther. Ik kan me natuurlijk niet in alle opzichten met haar vergelijken, maar ze was best een pionier, dat ben ik ook wel. En ze was moedig, in dat opzicht is zij voor mij juist een groot voorbeeld.’

Waar zou je nog eens tijd voor willen krijgen?

‘Een flinke reis door Zuid-Amerika. Lekker in m’n eentje.’

Wat moeten we verder nog over jou weten?

‘Hoewel ik altijd graag dingen onderneem, hou ik er ook enorm van om even afstand te nemen van alles. Dan ga ik een rondje skeeleren of heel lang met mijn konijnen knuffelen.’

Zolang wij ademhalen

'Deze crisis raakt de kerk in het hart', zei ds. De Reuver, toen het coronavirus zijn ondermijnende werk begon. Nou nou, niet overdrijven, dacht je misschien. Maar ik heb vaak aan die uitspraak moeten denken. Als mensen opbiechtten wat ze allemaal hadden uitgespookt onder druk van corona. Als ik mensen hoorde vertellen hoe deze crisis de genadeklap voor hun relatie werd. Als ik catechisanten die normaal gesproken prima op school functioneerden, gedemotiveerd zag raken. Als ik weer eens vanwege 'code rood' werd weggestuurd bij de receptie van een zorginstelling. Als onze nieuwe geluidsinstallatie het weer eens niet deed, terwijl het draadje tussen de diensten en gemeenteleden toch al zo dun was geworden...

Het ergste van alles vond ik wel dat we niet meer samen mochten zingen. Want samen zingen is een vorm van troost, leerde ik van orthopedagoog en auteur Wim ter Horst. Zingen noemde hij 'het meest hartverwarmende én hartverscheurende spel dat mogelijk is'. De afgelopen tijd viel me op dat juist gemeenteleden die niet makkelijk praten over hun geloof en twijfels, vaak wel van samen zingen hielden. Hoe moeten ze nu uiting geven aan hun gevoelens? – dacht ik dan.

“

Zingen kan het donker
doen verbleken. Het kan
muren laten vallen.”

Ik ben gegrepen door lied 657 uit het nieuwe Liedboek. 'Zolang wij ademen...' De kerk zal het zingen nooit echt kunnen laten; daar legt dit lied getuigenis van af. Gods scheppende kracht zit erachter. Zingen kan het donker doen verbleken. Het kan muren laten vallen. Het heeft een enorme draagkracht. Al zingend beteken je ook veel voor elkaar. 'Het lied op andere lippen draagt mij dan door de nacht.'

De vriendelijke maar ook krachtige melodie komt uit Wales. In mijn vorige werk kwam ik veel namens de PKN bij zusterkerken in die landstreek. Sommige geloofsgemeenschappen daar telden nog zeven leden. Eén van de predikanten die ik er leerde kennen, had negen grote en kleine kerken onder zijn hoede. De kleinste kerk bestond nog maar uit één oudere vrouw. Ze woonde in de kosterwoning van de kerk. Als mijn collega-predikant daar op zondag kwam, mocht hij niet gewoon bij haar in huis de dienst doen. Die moest en zou in de kerk gehouden worden. Zij zat dan in een bank en hij stond op de preekstoel. Ook de collecte ging gewoon door. Hij moest zorgen dat hij altijd wat 'cash' op zak had, want zijn zuster in de Heer was streng.

Ze zongen ook samen. Zij zorgde voor de melodie op de piano, hij zong de woorden in zijn eentje. Zolang ze ademhaalden, hielden ze de lofzang gaande. Altijd als ik in de Martini deze melodie hoor, moet ik denken aan dat stoere tweetal in dat kapelletje in Wales: 'elkaar zijn wij gegeven tot kleur en samenklank'. Daar zijn in principe maar twee mensen voor nodig, want zodra zij in de naam van Christus zingen is Hij erbij en vormen ze samen een prachtige drieklank.

***Zolang wij ademen
schept Gij in ons de kracht
om zingend te vertalen
waartoe wij zijn gedacht.***

*Ds. Pieter Versloot,
missionair predikant IZB,
Martinikerk, Groningen*

Mens-uit- één-stuk

‘Het gaat me aan mijn hart dat een grote groep leden minder betrokken dreigt te raken of zelfs afhaakt bij onze kerkelijke gemeente *vanwege de vormen*. Twintigers en dertigers: jongeren, stellen met jonge gezinnen, alles bij elkaar best een grote groep. Ze verlangen naar een heldere en relevante boodschap, maar ook naar een andere beleving, bijvoorbeeld qua muziek. Het lijkt me het onderzoeken waard of we daarvoor de ruimte kunnen creëren. Onder andere door het boek *‘Lente in de kerk’* van René van Loon werd ik hierin bevestigd. Eenheid van de gemeente vinden we in onze gemeente belangrijk. Oud en jong kunnen elkaar versterken. Zo is inmiddels een buddy-project gestart, waarbij gemeenteleden uit verschillende generaties aan elkaar gekoppeld worden. Een initiatief dat bij de jongeren vandaan kwam.

In samenwerking met de IZB ontwikkelen we nu een ‘Focustraject’ voor de 20- tot 30-jarigen. Missionaire toerusting, met veel oog voor hun context. In de bijbelstudies en gesprekken gaat het over christen-zijn in deze tijd: Wie ben je als niemand kijkt? Mens-zijn-uit-één-stuk, wat betekent dat voor je? Wat geloof je? Hoe krijgt dat gestalte in je dagelijks leven?

De twintigers en dertigers zien we in Bergschenhoek als een missionair relevante generatie. Daarom willen wij na het Focustraject ook samen

.....

Eric de Vrij woont in Bergschenhoek en werkt in Rotterdam. Hij maakt deel uit van het ondernemersnetwerk van de IZB. Hij is getrouwd met Nellinda; ze hebben twee kinderen, van 22 en 19 jaar.

.....

met IZB Impact kijken hoe we, via hen, mensen buiten de gemeente kunnen bereiken. Jongeren zouden graag hun afgehaakte vrienden uitnodigen in de kerk.'

Genade

'Ik ben lid in de gemeente waarin ik ook gedoopt ben, de dorpskerk in Bergschenhoek; allerlei stromingen vinden hier onderdak: confessionelen, open bonders en evangelischen. Ik ervaar het als een zegen om er al zoveel jaar actief betrokken bij te zijn. Via catechisatie, het jeugdwerk, de jeugddienstcommissie, bijbelkringen, later als lid van de kerkenraad. Al op jonge leeftijd raakte ik ervan overtuigd dat God bestaat; ik kan me geen periode herinneren van ernstige twijfel of aanvechting. In de loop van mijn leven heeft het geloof zich ontwikkeld en verdiept. De preken – vooral van ds. Wim Markus – hebben me nog meer zicht gegeven op wat 'genade' betekent. Je mag het zomaar aannemen; het brengt je tot je bestemming.

Christus is de Levende. De opstanding is een historisch feit. Daardoor is er perspectief, niet

alleen straks maar nu ook al. Genade ligt ook aan de basis van m'n verlangen dat anderen de waarde van het evangelie gaan ontdekken.'

Fascinerend

'Na mijn eerste kerkenraadsperiode werd ik gevraagd in de leiding van de Alphacursus. Dat heeft mijn leven enorm verrijkt. Het gesprek met belangstellenden ervaar ik als een leerzaam avontuur. Alsof je in gebieden komt waar je niet eerder bent geweest. Het geloof zal altijd iets houden van een mysterie. Je kunt het nooit grijpen. In de contacten bij Alpha merk je dat, als je probeert te kijken en te luisteren als een 'buitenstaander'. Jezus doet intrigerende uitspraken die zo haaks staan op ons denken, over 'opnieuw geboren worden', bijvoorbeeld. Het is fascinerend om te zien hoe God Zijn werk doet door Zijn Woord en door Zijn Geest. Bij Alpha zijn mijn ogen geopend voor het werk van de Heilige Geest. Er kwamen mensen tot geloof; met sommigen van hen heb ik nog altijd contact. Ze beschouwen me als een vertrouwenspersoon. Wel zie ik dat voor veel Alpha-deelnemers de stap naar de kerk groot is. Ook daarom ben ik blij met de nieuwe ontwikkelingen.'

Vermogensbeheer

‘Beleggen is van jongs af een passie geweest; ik keek het handelen in aandelen af van mijn vader. Mijn opa was ook een belegger. Na mijn HEAO-opleiding ging ik werken bij de heer Cohen, een vermogensbeheerder van joodse komaf. Hij gaf me een goede leerschool. Als onafhankelijk adviseur liet hij zich niet paaien door provisie van banken of fondsen. In die tijd was dat uniek. We deelden dezelfde waarden en normen.

In 2006 ben ik overgestapt naar de *Vermogens-Meesters*, ook een onafhankelijke adviseur. Voor *private banker* voelde ik nog steeds niet veel en ik wilde graag eigen baas blijven. De financiële wereld is een wereld van list en bedrog; gevaarlijk, want het gaat over ingewikkelde producten die te mooi worden voorgesteld. Geld werkt als een magneet. Het krijgt mensen in de greep en daar moet je voor waken. De Bijbel is er volgens mij duidelijk over. Dagelijks ga ik om met vermogende ondernemers, die ik met raad en daad bijsta. Een zuivere drive, met strikte waarden en normen, is daarbij essentieel, anders loop je in de val. Geld is nooit een doel in zichzelf, je kunt er goede dingen mee doen. Dat probeer ik voor klanten te verhelderen. Het is niet mijn hoogste ambitie om rijken nog rijker te maken.’

Investering

‘Mens-zijn-uit-één-stuk, dat is mijn verlangen. Het dagelijks contact met God is voor mij wezenlijk. Ik vraag om open te staan voor signalen van Hem, ik bid regelmatig voor gesprekken. De mooiste ervaringen vind ik die waarbij mijn geloof en mijn werk samenvallen. Door een klant ben ik in aanraking gekomen met het werk van *Mission Aviation Fellowship (MAF)*. Samen met mijn vader heb ik deelgenomen aan een ondernemersreis van die hulporganisatie. Bij een afgelegen eilandengroep in Oeganda ontmoetten we

mensen die nog maar kortgeleden tot geloof gekomen waren. Ontroerend, hun eenvoudige vertrouwen op God, hun blijdschap en kracht die ze uit de Bijbel halen. Ik ben me sindsdien gaan inzetten voor de *MAF Businessclub*. Geen betere investering dan in de voortgang van het evangelie.’

“

Geld is nooit
een doel in
zichzelf, je kunt
er goede dingen
mee doen.”

Allemaal aan tafel!

‘Christelijke gemeenten met een netwerk aan maaltijden hebben in alle opzichten een grote voorsprong op gemeenten zonder maaltijden’, zegt de Veenendaalse evangelist Nico Grizenhout. ‘We zouden ook in dat opzicht veel kunnen leren van de eerste christenen. Ze zochten elkaar doordeweeks op om samen in huiselijke kring de maaltijd te gebruiken. Liefdemaaltijden of agapemaaltijden. Die ontmoetingen waren oases om het leven als volgeling van Jezus aan te kunnen.’

Laagdrempelig, missionair, zou je denken.

‘Die maaltijden werden niet georganiseerd voor niet-christenen, al denk ik dat ze een uitzondering zullen hebben gemaakt voor belangstellende Godzoekers, of voor een arme of een vreemdeling als dat zo uitkwam. Ook de niet-christelijke echtgenoot van een gelovige zal eraan hebben kunnen deelnemen.

Maar de maaltijden waren primair bedoeld voor gemeenteleden als informele ontmoetingsplekken, waarin het gesprek over God en geloof kon opbloeien. De bescheiden tafelliturgie – Bijbel-lezen, zingen en bidden – droeg daar aan bij. De deelnemers wisselden ervaringen uit en bemoedigden elkaar. In het Nieuwe Testament lezen we op een aantal plekken dat tijdens de liefdemaaltijd ook het avondmaal is gevierd.’

In de loop van de kerkgeschiedenis zijn we dat type maaltijden kwijtgeraakt.

‘Helaas, ja. In de Vroege Kerk stond het gemeentelven dichtbij het dagelijks leven van christenen. In de loop van de kerkgeschiedenis zijn die twee steeds verder van elkaar af komen te staan. Omdat de liefdemaaltijd werd beschouwd als onderdeel van het dagelijks leven raakte ze steeds meer los van de zondag, de liturgie. Vandaag de dag hebben we het over de kloof tussen de zondag en de rest van de week, tussen de gemeente en het dagelijks leven. Zo’n waterscheiding is in de gemeente van het Nieuwe Testament eigenlijk ondenkbaar. We zijn dus onderweg iets essentieels kwijtgeraakt. Zolang het gemeentelven zich niet vervlecht met het leven van elke dag, blijft de christelijke gemeente een figuur aan de overkant. Dat maakt het erg lastig om de eigen christenen betrokken te houden en om aansluiting te vinden met anderen, bijvoorbeeld: met christenen die om watvoor reden niet meer naar de kerk gaan.’

In Veenendaal heb je de liefdemaaltijden in ere hersteld.

‘Ja, er zijn 15 maaltijdgroepen; elk met 8 à 10 leden (in coronatijd niet, uiteraard). Gemiddeld komen ze eens per maand bijeen; die frequentie zou wat mij betreft wel omhoog mogen. Als je een keer niet kunt, ben je zo twee maanden verder.

Tien jaar geleden zijn we ermee begonnen en er bleek veel meer animo dat ik had verwacht. Als we de oproep twintig jaar geleden hadden gedaan, was er waarschijnlijk niets van de grond gekomen, want iedereen meende toen dat de maaltijden geen deel konden zijn van het gemeentelven. Dat was iets voor gezinnen en families. Nu zijn dergelijke maaltijden in opmars. Ze bevorderen het onderling pastoraat en diaconaat, ze bieden gastvrij onthaal aan zoekers, aan pasgelovigen, aan nieuw ingekomen gemeenteleden, asielzoekers, etc. Het is een uitstekend ‘vehikel’ om mee te leven met elkaars wel en wee, je viert verjaardagen, christelijke hoogtijdagen, er is ruimte voor gesprekken over geloofsvragen, diaconale zorg. Ook het geloofsgetuigenis kan een plek hebben aan tafel.’

‘Liefdemaaltijden zijn een belangrijke bouwsteen in missionaire gemeenteopbouw. Je zou het elke gemeente als kernactiviteit toewensen. Wie eraan voorbijgaat, doet zichzelf tekort.

Na de coronatijd gaat het er om spannen: de liefdemaaltijden zijn een belangrijk middel om christenen te binden aan Jezus Christus en aan elkaar.’

‘Het roer moet om’

In het zicht van zijn pensioen schreef evangelist/diaconaal werker Nico Grijzenhout uit Veenendaal een boek over ‘*Vitaal gemeente-zijn*’. Daarvoor maakte hij niet een rondje langs hedendaagse bloeiende geloofsgemeenschappen, maar nam hij een duik in het Nieuwe Testament. Hoe is de kerk begonnen? Wat zijn karakteristieken van de gemeenten in de vroege kerkgeschiedenis? Wat is ervan terechtgekomen? Welke lessen kunnen we trekken uit de praktijk van de eerste christenen? Het resultaat van zijn studie is een boek waarin hij scherpe uitspraken niet schuwt.

Al op de eerste bladzijde legt hij zijn kaarten op tafel: ‘De kern van het probleem is dat het gemeentelven te weinig samenvalt met het gewone dagelijkse leven van de christenen. Beide staan los van elkaar. Het zijn twee aparte domeinen geworden.’ In de Vroege Kerk zijn ze nog helemaal op elkaar betrokken, ze liggen in elkaars verlengde. ‘Het Nieuwe Testament verbindt beide zo nauw aan elkaar dat die in hun gezamenlijkheid de werkplaats zijn van de Heilige Geest. Zo plaatst Hij de gemeente telkens opnieuw in de voorhoede. Ik hoop van harte dat we dit geheim zullen ontdekken en daardoor met nog meer vreugde en vrucht deel zullen uitmaken van de gemeente van Jezus Christus.’

Het roer moet om, de lat ligt hoog – dat wordt in elk volgend hoofdstuk wel duidelijk. Voor de een is het een welkome steen in de vijver. Voor de ander liggen zijn conclusies zwaar op de maag. ‘Ik ben het met Grijzenhout eens dat de kerk vandaag een herijking nodig heeft, en dat we daarvoor eerst en vooral moeten kijken naar hoe de kerk is begonnen’, schrijft missioloog Stefan Paas in het voorwoord. ‘De hartstocht van Grijzenhout en zijn bevlogenheid voor het evangelie zijn hartverwarmend.’

Het boek leent zich uitstekend voor bespreking in kringen, dankzij de bijbelgedeelten en gespreksvragen.

Een paar stellingen uit ‘Vitaal gemeente-zijn’

- Kerkdiensten, die de evenwichtige houding van Jezus en van de apostelen weerspiegelen, kunnen een grote bijdrage leveren aan het dichten van de kloof tussen het gemeentelven en de dagelijkse leefpatronen.
- Het staat haaks op de behoeften van de christenen dat een pastoraal systeem, zoals bezoekerondes, fungeert als het uitgangspunt van het pastorale beleid.
- De eenheid waar Jezus Christus vurig om bad, vraagt boven alles om een daadwerkelijke eenheid. Christenen leven met elkaar mee in hun relaties, werk en dagelijks leven. Ze bidden voor elkaar en ze zijn één in hun verlangen om Jezus Christus te volgen. ‘God heeft in deze eenheid dan al vanaf het begin voorzien’, denk ik in diepe verwondering.

‘Die kleine momenten van aandacht zijn heel kostbaar’

Roberte Everts (1988) woont in Benthuisen, met haar dochters Valentine (6) en Feliciano (3) en is enthousiast bezoeker van Perron, een missionair ontmoetingscentrum in Zoetermeer. Ze werkt al vijftien jaar in de zorg en heeft verschillende kanten van die sector gezien – jongeren, ouderen, pleegzorg, een hospice. Op dit moment werkt ze in een verpleeghuis.

De meeste voldoening haalt ze uit het geven van persoonlijke aandacht aan de cliënten. ‘Die kleine momenten, buiten de lichamelijke verzorging om, zijn heel kostbaar. Als je extra tijd hebt om iemands mooie – of verdrietige – verhalen te horen, zodat je een bepaalde link kunt leggen met hoe die persoon in elkaar zit. Dat je hem of haar beter kan begrijpen. Toen ik als 18-jarige begon had je zeeën van tijd, je kon gewoon rustig koffie drinken met de bewoners. Dat gebeurt nu helaas nog maar heel weinig.’ Als ze het voor het zeggen zou hebben, mag het hele zorgstelsel worden aangepakt, zodat er meer aandacht en geld komt voor mensen in de knel. ‘Niet alleen de verpleeghuizen, maar over de hele breedte. Kinderen in probleemgezinnen, jongeren met depressies, noem maar op.’

Laagdrempelig

Ze heeft het geloof niet van huis uit meegekregen. Voor haar oudste koos ze een christelijke school, niet vanwege de identiteit, maar omdat de manier waarop ze lesgeven haar aansprak. Via de moeder van een klasgenootje kwam ze in

aanraking met Perron. Na twee keer een bijeenkomst te hebben bijgewoond, wist ze: hier wil ik bij horen. ‘Bij de reguliere kerken voel ik me niet zo thuis. Geef mij maar de laagdrempelige Perronmeetings.’

Op geloofsgebied ervaart Roberte soms tegenwerking. Schrijnend genoeg juist van de kant van christenen. ‘Dat ik geen kerkelijke achtergrond heb, wordt me soms nagedragen. Ik heb dat onder meer gemerkt toen ik solliciteerde naar een baan bij een christelijke organisatie. Mijn cv was in orde, maar ik was niet bij een officiële kerk aangesloten. Dus het ging niet door.’

Ramen lappen

Opgewekt vervolgt ze: ‘Ondanks dat word ik versterkt in het geloof!’ Niet voor niets is Hebréeën 11 een bijbelgedeelte dat haar enorm aanspreekt. ‘Een prachtig voorbeeld van mensen die zonder te weten wat ze te wachten stond, blindelings op God hebben vertrouwd.’ Haar favoriete lied? ‘Be not afraid’, van John Michael Talbot.

Er is nog meer waar ze blij van wordt: ‘Het klinkt misschien gek, maar ik word heel gelukkig van schoonmaken. Ik doe het om af te reageren. Bijvoorbeeld als ik gespannen wacht op een telefoontje met goed of slecht nieuws. Of als ik te maken heb met onbegrip. Dan ga ik lekker de ramen lappen. Maar ook als de zon schijnt en alles zit mee, vind ik het heerlijk om te poetsen.’

Zachtmoedigheid

Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. (Galaten 5:22-23)

Eén van de zachtmoedigste mensen die ik ooit heb ontmoet was een vrouw die iedere dag eenzaam in haar leunstoel doorbracht, rokend en tv-kijkend. Ze had veel pijn, kon niet meer naar buiten en was na een moeizaam leven alleen overgebleven. Ze had alle reden om kwaad te zijn op de wereld en niemand meer te vertrouwen.

Maar ze was zacht. Dat merkte ik meteen de eerste keer dat ik haar ontmoette. Ze had medeleven met degenen die het zwaar hadden. Ze kon onrecht niet aanzien. Hoe eenzaam en ziek ook, haar hart stroomde over van liefde. Het was niet moeilijk om te ontdekken waar dat vandaan kwam. 'Ik hou van Jezus en hij van mij,' zei ze vaak. 'Straks in de hemel ren ik naar hem toe om hem te knuffelen.'

Ik denk dat daar zachtmoedigheid begint. Niet alleen bij haar, maar bij iedereen. Bij het besef dat wat je ook doet en wie je ook bent, God jou liefheeft. Dat het niet uitmaakt waarin je faalde, of wat je tekortkomingen zijn, omdat er genade is. Voor jouzelf – en voor ieder ander mens.

Om vanuit dat besef echt te luisteren, te begrijpen, te ontvangen, lief te hebben. Om te leven vanuit Gods liefde en dat te kunnen delen met anderen, ook als ik pijn heb of boos ben... vaak twijfel ik of dat me ooit gaat lukken. Met een zachte blik de wereld inkijken, de wereld die mij zo vaak teleurstelt

en tegenvalt en frustreert – dat vind ik één van de grootste uitdagingen van het alledaagse leven.

Zachtmoedigheid wordt in de Bijbel gerekend tot de vruchten van de Geest. Vruchten ontstaan niet van de ene op de andere dag. Ze beginnen klein en groeien langzaam. Er is tijd en licht en voeding voor nodig. Het is denk ik ook niet voor niets dat ik bij het woord 'zachtmoedig' allereerst moet denken aan oude mensen. Bij hen heeft zachtmoedigheid een leven lang kunnen groeien. En door hun vriendelijkheid en liefde krijgen ook anderen de kans om op te bloeien.

Zo groeit het Koninkrijk dat Jezus verkondigde. Die Jezus, die de vrouw in de leunstoel zo graag wilde knuffelen. Hij zegende zachtmoedige mensen in zijn Bergrede.

Gelukkig ben je, als je je eigen ego inslikt. Gelukkig ben je, als je dat kleine vruchtje de kans geeft. Gelukkig ben je, als je met een zachte blik de wereld in kijkt.

“

Vruchten ontstaan niet van de ene op de andere dag. Ze beginnen klein en groeien langzaam.”

First Love

De (gratis) app IZB-Connect wil gebruikers helpen dagelijks in verbinding te blijven met Jezus. Een van de vaste wekelijkse rubrieken in deze app is FirstLove. De naam, een knipoog naar de actualiteit, verwijst naar Gods liefde voor ons, en is tegelijk een aansporing om ons bij de les te houden: terug naar hoe het begon.

Om een idee te geven van de thema's drukken we hiernaast een bijdrage af. Alle afleveringen zijn terug te lezen op www.firstlove.izb.nl

De app IZB-Connect is te downloaden via Google Play en de App Store.

‘Het klikte meteen’

Dit is Jordy Petersen uit Arnhem. Werkt als inkoopadviseur bij netbeheerder *Alliander*. Geef ‘m een gitaar in handen en hij kan zich uren vermaken. Dat was al zo toen hij als kleuter voor het eerst zo’n speelgoedinstrument kreeg. ‘Het is veelzijdig, je kunt er alle kanten mee op. Klassiek, modern, of een combinatie van beide.’

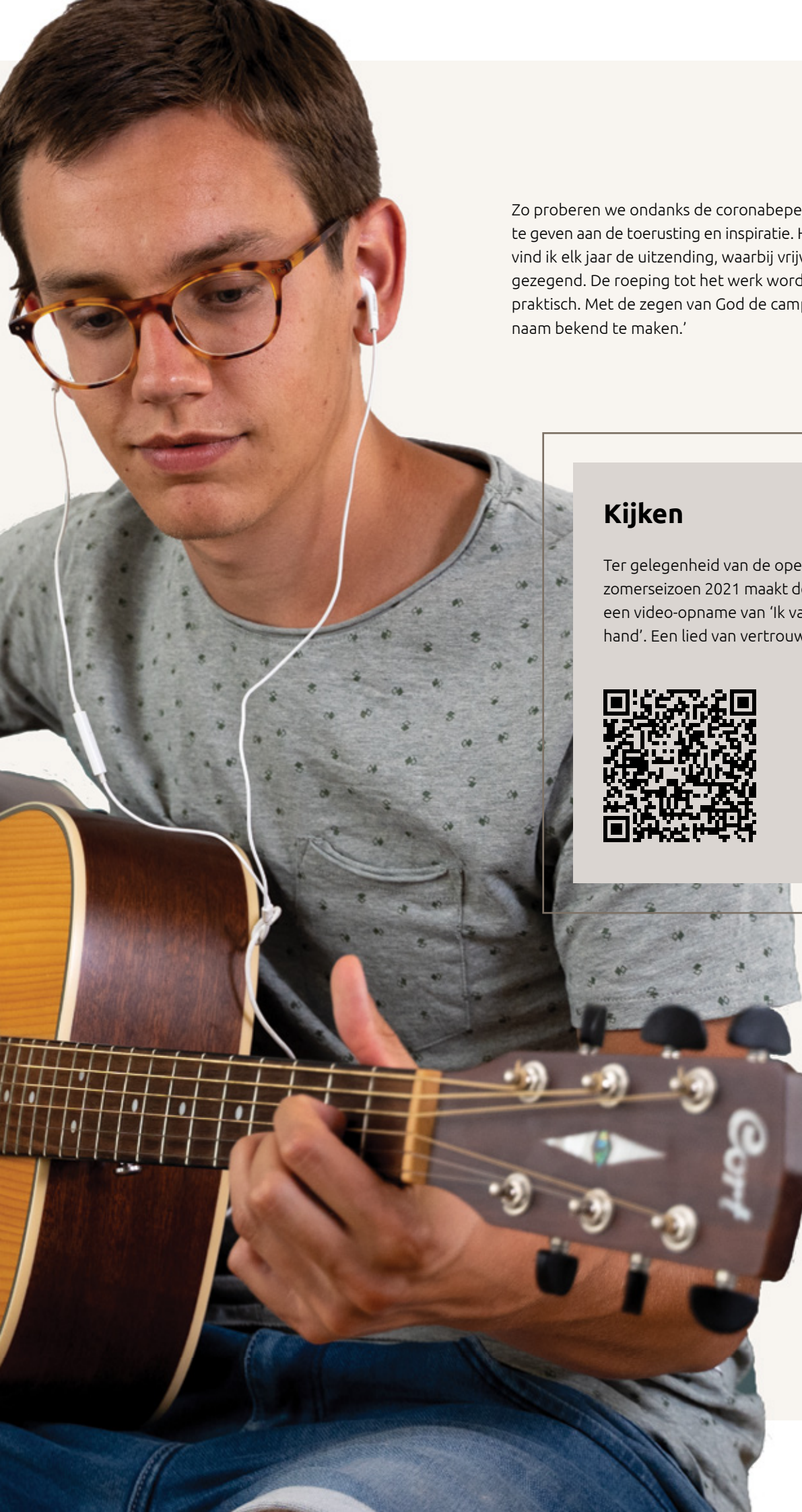
Muzikaliteit zit in zijn genen, zijn vader is kerkorganist. Jordy levert op zijn beurt graag inbreng in de liturgie.

Via zijn vriendin – met wie hij vorig jaar in het huwelijk trad – maakte hij kennis met Dabar. Ze werkten een zomer als vrijwilliger op de camping in Ouddorp. En toen er drie jaar geleden een oproep voorbijkwam om auditie te doen voor de Dabarband was het geen vraag of Jordy zich zou aanmelden. ‘Het klikte meteen, gelukkig, want ik wilde het graag. Sinds ik een baan heb, kun je niet zo makkelijk een paar weken vrijspelen voor Dabar; maar via de band blijf ik nu toch bij Dabar betrokken.’ De Dabarband levert een substantiële bijdrage aan het Ontmoetingsweekend, de toerustings- en uitzendingsbijeenkomst aan het begin van de zomer, en aan *Celebration*, het slotakkoord waarmee het seizoen wordt afgerond.

Acht leden telt de band: twee zangeressen, een pianist, een dwarsfluitist, een drummer en drie gitaristen. Jordy is de leider. ‘Niet dat ik de muzikale koers uitstippel; dat doen we samen. Ik regel vooral praktisch zaken, het regelen van repetities, studio’s, etc.’

De meest recente bijdrage van de band is de opname van het lied ‘Ik val niet uit Zijn hand’ – waar Dabar-vrijwilligers vanuit hun eigen huis digitaal een bijdrage aan leverden. ‘Inspirerend, om met elkaar verbonden te zijn in de muziek. Muzikaal uitdagend was het zeker ook, een dag met elkaar in een professionele studio. Daar kom je ook niet dagelijks.’

Zo proberen we ondanks de coronabeperkingen toch inhoud te geven aan de toerusting en inspiratie. Het mooiste moment vind ik elk jaar de uitzending, waarbij vrijwilligers worden gezegend. De roeping tot het werk wordt dan concreet en praktisch. Met de zegen van God de campings op om Zijn naam bekend te maken.'

Kijken

Ter gelegenheid van de opening van het zomerseizoen 2021 maakt de Dabarband een video-opname van 'Ik val niet uit Zijn hand'. Een lied van vertrouwen.

Met kerkenraad en gemeente in gesprek over het klimaat rond prediking

Een van de werktakken van de IZB is Areopagus, dat in de geboortepapieren voluit 'centrum voor contextuele en missionaire verkondiging' heet. Het centrum waar Kees van Ekris en Paul Visser aan verbonden zijn, richt zich op de toerusting en nascholing van predikanten. Met studiebijeenkomsten, trainingen, leesmiddagen, etc. Sinds kort experimenteert Areopagus ook met een nieuwe werkwijze, op locatie, in een plaatselijke gemeente.

Van Ekris licht de achtergrond toe: 'Bij de trainingen van Areopagus oefenen we in Bijbeluitleg, contextuele gevoeligheid, in durf en in communicatie. Maar tegelijkertijd merken we steeds meer dat het niet alleen om training van predikanten gaat. Ook de bewustwording van de gemeente doet ertoe: Hoe luister je eigenlijk naar een preek? Als consument, als criticus of als zapper? Van wie heb je leren luisteren naar een preek? Wie leert dat vandaag aan jongeren? Hoe verhoudt de geloofsvorming thuis zich tot de houding in de eredienst? Ook het gebed van de gemeente, voor de preek, voor de prediker, voor de gemeente, voor de doorwerking van het evangelie, het doet ertoe. Gebeurt het ook? Is de gemeente zich dat bewust? Kunnen we haar daarin helpen?

En we geven aandacht aan de rol van de kerkenraad, die geestelijk leiding

geeft aan de gemeente. Hij waakt over de tijd en de ruimte voor de predikant. De raad voert een goed geestelijk gesprek over wat nodig is in de gemeente, ook qua prediking. Hij waakt ook over de vrijheid van de prediker, en stimuleert daartoe. Bij Areopagus leren we, kortom, dat het niet alleen om de predikant gaat, maar om het 'klimaat rondom prediking' in de gemeente. Daar ligt nog wel wat huiswerk. We zien ook hoe moeilijk dit is om dit gesprek waardig en vruchtbaar te voeren.'

Er is een pilot begonnen, in de Westerkerk in Veenendaal. Kerkenraad en predikanten zagen uit naar een goed en geestelijk gesprek over prediking. Areopagus ontwikkelde een opzet. Hoe ging dat verder?

'Eerst hadden we een verkennend

gesprek met predikanten en voorzitter van de kerkenraad. Waar liggen de vragen? Daarna organiseerden we twee Areopagus-tafels – ontmoetingen met gemeenteleden. De kerkenraad nodigd per tafel zes, zeven gemeenteleden uit: jong en oud, gemêleerd qua komaf. Wij zijn gastheer en stellen twee eenvoudige vragen: hoe heb je leren luisteren naar preken; hoe ging dat vroeger thuis, in je vormende jaren, en nu? En de tweede vraag: wat voedt jou

“

Wat voedt jou in prediking? Noem eens ervaringen die je geholpen hebben in je leven.”

in prediking? Noem eens ervaringen die je geholpen hebben in je leven. We waken erover dat we niet onze stokpaardjes van stal halen, of dat we namen noemen. Nee, het gaat over jou. Het zijn prachtige momenten, waarin gemeenteleden ook versteld staan van wat er allemaal leeft in de ander: iemands herkomst en ontwikkeling, geloofservaringen tijdens de dienst, de ervaren nood ook. Na twee van zulke ‘tafels’ met allerlei indrukken schrijf ik een profiel, en benoem ik de patronen die ik waargenomen heb.’

En dan?

‘Op grond van dat profiel hebben we een kerkenraads-training. We beginnen met een maaltijd en doen met de kerkenraadsleden dezelfde oefening

als tijdens de Areopagus-tafels. Daarna leg ik de observaties voor, we vergelijken ze en zoeken naar patronen. Daarover gaan we in gesprek. Wat wil dit ons zeggen? Levert het huiswerk op voor de kerkenraad, voor de gemeente, voor de catechese, voor de kringen, voor de predikant, voor het ‘klimaat rondom prediking’? De kerkenraadstraining is tegelijkertijd een voorbereiding op een gemeenteavond. Tijdens die avond interviewen we plenair een paar

deelnemers aan de Tafels. We proberen het gesprek over prediking op gang te brengen over hoe belangrijk het is, hoeveel er ongezien onder prediking gebeurt, hoe je zelf op een geestelijke manier bij kunt dragen aan een goed klimaat rondom prediking, hoe de predikanten ook gevoed kunnen worden door de ervaringen en de observaties van gemeenteleden. En andersom, hoe heilzaam het is wanneer de gemeente iets ziet van wat prediking is, hoeveel druk het kan geven, hoe divers de gemeente is, hoe delicaat soms de dingen zijn die je geroepen bent om te zeggen.

In een afrondend gesprek evalueren we het proces met predikanten en moderamen, en benoemen we de punten waar de kerkenraad mee verder zou kunnen gaan.’

Vanwege corona liep de eerste pilot vertraging op. Die wordt in de komende maanden afgerond. Dan wordt ook bekeken ook op welke manier Areopagus dit traject breder aan kerkenraden en predikanten kan aanbieden.

Een klein dorp in het Groningen, het is niet het eerste wat bij je opkomt als het over missionair pionierswerk gaat. Maar Joost en Boukje van den Berge zijn het levende bewijs dat het kan. En met zegen.

Mooier dan in de lente kun je het landschap van het Groninger Westerkwartier niet bedenken. De bomen bloeien wit en geel, de takken botten uit in allerlei tinten groen, langs de kant van de weg groeien narcissen, en ganzen zwemmen met hun kuikens in een lange rij achter elkaar aan in de vaart. De zon schijnt over dit alles vanuit een helderblauwe hemel.

Het is stralend weer in Sebaldeburen, een klein dorp langs een lange doorgaande weg tussen Zuidhorn en Grootegast. De huizen zijn er klein, op een enkele boerderij na, de tuinen groot. Hier maait een oudere man het gras, daar fietsen twee mensen op het fietspad in de richting van Zuidhorn, maar veel meer beweging is er niet. Het is stil, zo overdag. In de lucht hangt die typische zoete geur van de lente op een dorp te midden van de weilanden.

Halverwege het dorp staat een oude kerk met een kerkhof eromheen, omlijst met een haag en een laag ijzeren hekje. Ernaast staat de pastorie, en wat voor pastorie. Ze ligt in een grote tuin en heeft alle kenmerken van een jaren-dertig-woning met haar brede houten daklijsten, puntdak en serre. Joost van den Berge opent de deur, de geur van koffie waait naar buiten. Binnen is het al net zo mooi als buiten. Een tochtdeur scheidt de vestibule van de gang, waar een mooie houten trap naar boven voert. Het huis is heerlijk ruim, met meerdere kamers op de beneden-verdieping en zicht naar drie zijden.

Vaste ritmes

Joost en Boukje van den Berge wonen er sinds 2019, toen ze als pasgetrouwd stel in Sebaldeburen neerstreken, Joost met een aanstelling voor een derde als kerkelijk werker, en voor twee derde als pionier in Sebaldeburen. 'Dit is een bijzondere pioniersplek', vindt Joost. 'Pionieren heeft toch een beetje de klank van hobbyen in de stad, waar je allemaal hippe dingen kunt doen. Maar dat past helemaal niet in Sebaldeburen.'

'De meeste mensen hier leven in vaste ritmes', vult Boukje aan. 'Ze leiden een eenvoudig leven, ze werken hier met de handen, zijn praktisch ingesteld en hebben vaak een eigen bedrijfje. Er wordt veel tijd besteed aan de tuin en zeker de ouderen gaan lang niet altijd op vakantie.' En ouderen zijn hier veel. Er wonen maar weinig

mensen tussen de twintig en de vijfendertig jaar in het dorp, de leeftijdscategorie van Joost en Boukje. En in de kerk vind je die al helemaal nauwelijks, net als de leeftijdsgroep daarboven. De meeste mensen die op zondagmorgen in de kerk zitten, zijn zeventig plus. Of liever gezegd, dat was zo.

Leefbaarheid

De eerste twee jaar heeft Joost vooral besteed aan contacten leggen, en dat gaat in Sebaldeburen onder andere via de dorpsraad. 'We hebben hier een actieve dorpsraad die goed gebruik maakt van de mogelijkheden die de burgerlijke gemeente biedt. Die wil de dorpen graag leefbaar houden. Dat is terecht een zorg, want er is hier heel weinig: geen winkels en geen school. Op de eerste buurtbarbecue waar we waren, hoorden we al dat er mensen werden gezocht voor de dorpsraad, dus daar heb ik me toen voor aangemeld. Voor het leegstaande schoolgebouw worden nu allerlei plannen ontwikkeld, en daar doen wij ook aan mee. Onze pioniersgroep kwam met het idee daar een dorpsrestaurant te beginnen.'

Maar het is weleens op eieren lopen. 'Soms word je beschouwd als de dominee die het christelijke geloof komt opdringen: 'waarom moet dat dorpsrestaurant per se christelijk zijn? We hebben liever iets neutraals'. Er zijn ook mensen die vinden dat geloof en religie achter de voordeur horen, hoewel er dan weer geen bezwaar is tegen yogalessen in een openbare ruimte. Maar sommige mensen voelen ressentiment tegen de kerk, ook hier. Dat kan te maken hebben met het D66-gevoel, maar ook omdat mensen op persoonlijk vlak slechte ervaringen hebben met de kerk. Soms is dat heel triviaal. Toen er op een gegeven moment geen kerstboom meer in de kerk mocht staan, zijn er een heel aantal mensen vertrokken. Om zulke dingen kan het ook gaan.'

Prikkeldraad

De kerstboom is nog niet helemaal terug, maar wel een beetje, vertellen Joost en Boukje. 'In de winter van 2019 was er een kerstwandeling met wel honderd dorpelingen, die uitmondde in het zingen van kerstliederen in de kerk. Daar hebben we toen wel een kerstboom neergezet. Een paar dagen later, op eerste Kerstdag, waren er alleen nog een paar kerststukjes van over.'

“

Er liep prikkeldraad
tussen de openbare en
de christelijke school.”

“

De connectie tussen de dorpelingen en de kerk was helemaal weg, maar die komt nu weer terug.”

Daarnaast was de verzuiling hier heel sterk aanwezig, weet Joost. ‘Er liep prikkeldraad tussen de openbare en de christelijke school. Dat zegt wel wat. Samen-Op-Weg is hier ook nooit van de grond gekomen, en iedereen in het dorp wist het als er ergens gereformeerd-vrijgemaakte mensen kwamen wonen. Inmiddels zie je de muren ook weer afbrokkelen en dat biedt perspectief.’ Het pionierswerk – dat Joost apart probeert te houden van zijn bezigheden als kerkelijk werker – wordt niet alleen diverser wat leeftijd betreft, maar ook qua ligging. Een deel van het team komt uit de kerk, een ander deel uit het dorp. En er is een goede mix van mannen en vrouwen, en van leeftijden. Joost: ‘Er zijn bijvoorbeeld twee pinksterbroeders betrokken bij ons pioniersteam, terwijl anderen weer het liefst psalmen zingen, zeg maar.’ Een van de teamleden kwam binnen via de Alpha-cursus die Joost gaf. Voor de komende zomer staat een kindervakantieweek op de agenda, net als vorig jaar. ‘Op het eind waren er wel vijftig kinderen’, vertelt Boukje glunderend. Joost wil aan de gang met een kinderclub op zondag.

Connectie

Contacten leggen was hard nodig. De connectie tussen de dorpelingen en de kerk was helemaal weg, maar die komt nu weer terug, vertelt Joost. Toen Boukje en hij in Sebaldeburen begonnen, kwamen er vijftien mensen bij elkaar in de zondagse dienst, inclusief kerkenraadsleden. Vlak voor corona kwamen er weer 30 tot 35 mensen in de kerk, onder wie twee stellen van dertig en veertig jaar. ‘Afgelopen zondag zijn er zelfs twee broeders bevestigd als ouderling’, zegt Joost. ‘En we kregen een gift van tien-duizend euro. Dit soort dingen zien we als een zegen van de Heer.’ Hoogte- en dieptepunten lopen door elkaar heen, ervaren Joost en Boukje.

Een hoogtepunt was ook de geboorte van zoon Obed, een goedlachs ventje van inmiddels een half jaar, dat nieuwsgierig de wereld inkijkt. Boukje legt hem in de box onder het raam, en trekt het gordijn dicht tegen de zon. Als hij later blijkt geeft van ongenoegen mag hij bij haar op schoot zitten. Tot hun verrassing ontdekten Joost en Boukje dat een kind hebben het aangaan van contacten ook veel gemakkelijker maakt. ‘Iedereen wil even in de kinderwagen kijken,’ lacht Boukje.

Roeping

Haar leven veranderde door de komst van Obed natuurlijk behoorlijk, maar dat had de verhuizing naar Sebaldeburen ook al gedaan. Boukje gaf haar baan als onderwijzeres op en heeft er maar één dag werk in de week voor teruggekregen, en dat vindt ze jammer. Het stel heeft van tevoren een lijstje met voors en tegens gemaakt, al was

Open kerk

De kerk naast de pastorie is nog geen schim van zijn voorganger, vertelt Joost. 'Hier stond eerst een grote kruiskerk, maar die was zo vervallen dat er geen redding meer aan was.' Hij heeft de sleutel van de kerk gepakt en loopt het pad over het kerkhof op naar de hoofdingang. Piepend gaat de deur open.

Het is in de kerk warm van de binnenvallende zon. De lichtgekleurde banken, die met een speciale verfmethode bewerkt zijn zodat ze van

het zeker niet alleen een rationele beslissing om naar Sebaldeburen te gaan. Een roeping? Joost ervaart zijn weg als pionier zeker als een roeping van God, en voelt zich daarin ook bevestigd door wat hij hier tot nu toe heeft meegemaakt. Maar Boukje voelt geen roeping. Hoe erg is dat? 'Soms is dat wel lastig', erkent ze wat aarzelend. 'Dat ik bijna geen werk heb, is nog wel het lastigst. En daar hebben we het dan ook over met elkaar. Niet in de zin dat ik dat Joost verwijt, hoor, maar er moet wel aandacht voor zijn. Het is hier nu prachtig, maar in de winter is het wel eens stil en saai. Ik kom uit Kampen, ik ben gewend om op de fiets te stappen en even naar de bibliotheek te gaan, of naar de supermarkt, maar dat is hier allemaal niet. Ik had graag vrijwilligerswerk gedaan in een asielzoekerscentrum, maar dat is hier niet in de buurt. Gelukkig heb ik inmiddels wel meer mensen leren kennen. En in Noordhorn woont een oude klasgenoot van mij, en daar hebben we nu weer contact mee. Ik ga daar ook naar een Bijbelkring. En ik ben begonnen met een eigen moestuin. De tuin is er groot genoeg voor.'

grenenhout lijken, glanzen in het zonlicht. De ouderlingenbanken en een herenbank – al is dat een wat weidse naam voor de betrekkelijk eenvoudige zitplaats – staan dwars tegen de muur. De vloer is van steen en het orgel heeft een Hinsz-pijpwerk. Naast de hoofddeur hangt een touw dat door een gat in de zoldering verdwijnt. Ja, knikt Joost, daarmee kun je de klok luiden. Dat doet de koster of een ouderling elke zondagmorgen voor de dienst begint. De kerk is niet alleen zichtbaar maar ook hoorbaar aanwezig in Sebaldeburen.

En dat niet alleen op zondag. Elke woensdagmorgen is er open kerk. 'Die activiteit kwam echt van onderop. Een paar mannen uit het dorp zijn dan in de kerk, praten met elkaar over het geloof, en schenken koffie voor iedereen die maar wil, aan dorpsbewoners en aan langsfietsende toeristen en wandelaars.'

Hoe open en verbonden wil je het hebben?

‘We hebben misschien nog maar tien jaar’

Als kind van bijna 6 maakte zij een ‘missionaire verhuizing’ mee: het gezin verruilde Rijssen voor de stad Groningen, waar haar vader zich verbond aan de IZB-pioniersplek *Het Pand*. Een veilige, laagdrempelige ontmoetingsruimte voor buurtbewoners, of ze nu christen zijn of niet.

Nee, het vertrek uit de vertrouwde omgeving bezorgde haar geen slapeloze nachten. ‘Ik had een klas overgeslagen, en mijn ouders redeneerden: dan zul je het in Groningen ook wel rooien. Dat was ook zo: ik kreeg een nieuwe kamer, kwam terecht op een leuke school, in een leuke klas. Eigenlijk herinner ik me niets meer uit het Rijssen van toen.’ Ze komt er overigens nog regelmatig, haar familie woont er. Maar haar favoriete plek op aarde? ‘Groningen! Een veilig nest, waar je niet hoeft na te denken en lekker op de bank kunt ploffen.’

Ook bij Het Pand voelt ze zich, ook al is ze door de week in principe in Enschede, nog

steeds betrokken. ‘Iedereen is er welkom, met iedereen wordt een connectie gemaakt. En dat is supergaaf. Er komen mensen die wel op zoek zijn naar God of naar de Bijbel, maar worden afgeschrikt door een grote kerk met een orgel.’ Dat laatste geldt voor Ilse zelf trouwens ook. Van een orgel gruwte ze. ‘Doe mij maar een lied van *Hillsong*, *So will I* bijvoorbeeld.’

Meisjesdroom

Met haar studie gaat een meisjesdroom in vervulling. ‘Ik ben altijd gefascineerd geweest door het menselijk lichaam. Bij deze studie word je opgeleid tot iemand die, al ben je geen volwaardig arts, ook geneeskundige handelingen mag uitvoeren.’

Eerder vandaag heeft ze thuis zitten studeren voor een toets en een online college gevolgd. Vervolgens ging ze naar de uni – ‘eerst een zelftest gedaan’ – om te oefenen met kijken via een bronchoscoop, een endoscoop en een gastroscop. ‘Lekker praktisch.’

“

Iedereen is welkom
in 'Het Pand', met
iedereen wordt een
connectie gemaakt.”

Ook op een ander vlak dan haar studie jeuken haar handen om iets te doen. 'Duurzaamheid! Zo lastig dat dat maar niet wordt aangepakt. We hebben misschien nog maar tien jaar waarin dingen repareerbaar en omkeerbaar zijn. Wat ik zo lastig vind: wij zijn de uitstoters, terwijl anderen op deze wereld er last van hebben. Maar ja, Nederland is er blijkbaar niet bij gebaat om duurzaamheid te stimuleren – zoals Duitsland wel doet – en sluit daarom maar achteraan in de rij...'

Waar ben je trots op?

'Op mijn doorzettingsvermogen. Drie jaar geleden heb ik een hersenschudding gehad, waarvan ik niet volledig ben hersteld. Daarom doe ik mijn studie in deeltijd, ik volg de helft van de vakken. Op sommige momenten had en heb ik het erg zwaar, maar het gaat steeds beter. Ik heb al veel minder vaak hoofdpijn.'

Welke film moet je gezien hebben?

'*Intouchables*. Die heb ik nu vijf keer gezien en ik ontdek steeds weer iets nieuws. En er zitten in deze film natuurlijk ook raakvlakken met mijn studie.'

Met wie zou je weleens een hartig woordje willen wisselen?

'Met een van mijn docenten. Die man lijkt te denken dat ik gewoon wiskunde heb gestudeerd!'

Wat is je guilty pleasure?

'Ik ben laatst begonnen met TikTok... Allerlei mensen om me heen zeggen: wat doe jij?! Maar het is gewoon heel leuk, anders dan andere social media.'

.....

Ilse Waanders (1999) woont in Enschede, waar ze technische geneeskunde studeert.

.....

Hoop in het centrum

De IZB is sinds 5 jaar gevestigd aan de Breestraat 59-61 in de autoluwe binnenstad van Amersfoort, een 17e-eeuws verbouwd pakhuys. Voor een routebeschrijving zou dit kunnen volstaan: ga naar het VVV-kantoor, dat bevindt zich op de hoek van dezelfde straat, en vraag naar het meest gefotografeerde pand van de stad. Grote kans dat je binnen 5 minuten bij de IZB aan de koffie zit.

Kenners van de stad kunnen nog altijd met schaamrood op de kaken vertellen dat het pand in de jaren zestig van de vorige eeuw bijna was gesloopt. Door een administratieve fout was het niet op de monumentenlijst terechtgekomen. Dat het pand grote historische waarde had, werd trouwens door niemand betwist.

In de loop der tijd heeft het pakhuys diverse bestemmingen gekend. Zo was het in 1746 onderdeel van een bierbrouwerij. Later werd het een wijnpakhuys, daarna opslagplaats voor grutterswaren. Een tijdlang was het een (dubbel) woonhuis, daarna keerde het markante gebouw terug naar de oorspronkelijke bestemming als opslagplaats, ditmaal van meubilair. Vanaf de jaren '70 is het kantoorpand. De IZB kon het in 2016 huren en een paar jaar geleden kopen; alles tegen aantrekkelijke tarieven.

Het pand staat al een paar eeuwen bekend als pakhuys *'De Hoop'*. En het ligt in het hart van het land – aan het eind van de straat bevindt zich het kadastrale middelpunt van Nederland. Veelzeggende symboliek voor de thuisbasis van een missionaire organisatie: met de hoop in het centrum.

Achter de schermen
bij 'Eerst Dit'

'Je moet de luisteraar bij de lurven pakken'

“

Langer dan twee minuten hebben we er niet over gepraat. We hadden natuurlijk geen flauw benul dat het zo'n hoge vlucht zou nemen.”

'Dit is precies de tekst die ik vandaag nodig had.' Die reactie of een variant daarop krijgen de makers van 'Eerst Dit' nogal eens te horen. Sinds december 2018 houden EO en IZB deze Bijbelpodcast in de lucht. Elke werkdag in alle vroegte een bijbelgedeelte met uitleg, geschreven en voorgedragen door een pool van predikanten – en dat alles volledig gefinancierd door giften van luisteraars. Een kijkje achter de schermen van wat je gerust een instituut mag noemen.

Wat is uitgegroeid tot de populairste podcast van de publieke omroep (volgens een meting van eind 2020) is heel nederig begonnen op een spreekwoordelijke achternamiddag. Koos van Noppen, communicatiemedewerker bij de IZB: 'Er kwam een verzoek via de EO, net op het moment dat wij ook liepen met plannen om meer met de podcast te doen. Dus dat moesten we dan maar proberen; langer dan twee minuten hebben we er niet over gepraat. We hadden natuurlijk geen flauw benul dat het zo'n hoge vlucht zou nemen.' Bij de EO zijn Wilfred van Rijn en Daan Molenaar verantwoordelijk voor 'Eerst Dit'. Wilfred is parttime crossmedia-redacteur (en voorganger in een Baptisten-gemeente) en Daan neemt vooral de innovatieve kant voor zijn rekening.

Veel energie wordt gestoken in het samenstellen van het rooster, waarbij in grote lijnen het bijbellesrooster van de NBG wordt gevolgd. Dat is veel meer dan een praktische randvoorwaarde: het zorgt ervoor dat de sprekers geen stokpaardjes berijden. 'Het feit dat wij de Bijbelteksten aanleveren daagt hen uit', aldus Wilfred. 'Dat zeggen ze zelf ook.' Koos vult aan: 'We horen wel eens de verzuchting: Nu moet ik iets doen met een tekst of zelfs een compleet bijbel-

‘Eerst Dit’ en meer

‘Eerst dit’, nu 2,5 jaar in de lucht, is voor velen tot zegen (geweest). 25.000 luistersessies per dag; de app is 62.000 keer gedownload. Achter de schermen wordt gewerkt aan een vernieuwde app, met véél meer mogelijkheden: een archieffunctie, offline-luisteren, zoekfunctie, etc.

De EO en de IZB hebben hun podcast-series uitgebreid. ‘Eerst Dit’ heeft inmiddels gezelschap gekregen van ‘Eerst dit 4 kids’ en de interviewserie ‘Dit Dus’, waarin uiteenlopende gasten hun levensvragen op tafel leggen. Sinds dit voorjaar is er de wekelijkse podcast ‘Dit is de Bijbel’. Journalist David Boogerd bevraagt daarin een expert over het meest gelezen boek ooit. Via Google Play en de App Store.

boek waar ik nog nooit goed naar haar gekeken.’ En dan gaat er soms veel voorbereiding zitten in een stukje van 7 minuten. ‘Een predikant heeft me weleens verteld dat een podcast-aflevering hem net zo veel werk kostte als een zondagse preek!’

Niet al te exotisch

De schrijvers leveren hun conceptteksten een week voor de opname in bij Wilfred en Koos, die kijken dan of het inhoudelijk allemaal theologisch gezien deugt, en geven feedback.

Koos weet intussen wel wat de ideale podcast is. ‘Het moet spannend beginnen. Je moet de luisteraar bij de lurven pakken – de meeste mensen luisteren ’s ochtends vroeg. Dus bijvoorbeeld een prikkelende vraag of een anekdote.’ Het moet lekker bekken; als iemand zichzelf herhaalt, wordt er geschrapt. Een ander criterium: het mag, in de woorden van Koos, niet al

‘Ik heb het idee dat ik jouw stem herken, kan dat?’

De meeste voldoening geeft het hem ‘als het lukt een stukje te schrijven dat echt existentieel raak en actueel is en voor je idee helemaal recht doet aan de daglezing.’ Natuurlijk moeten de stukjes bondig zijn, maar ‘het blijft een luistertekst en geen leestekst. Je moet dus ook oppassen dat het geen maggiblokje wordt. In een stukje van zo’n zeven minuten geldt nog meer dan in een gewone preek het motto: schrijven is schrappen. Zeker bij complexe lezingen (die in het NBG-rooster – gelukkig – gewoon voorkomen) is dat wel een uitdaging.’

Welke reacties krijg je zoal? ‘Familie appt dingen als: “Leuk om je stem weer eens te horen”, en ook gemeenteleden reageren wel. Vaak zijn de reacties kort, in de trant van “Scherp stukje” of “Hoopvolle start van de dag”. De mooiste reactie was – alweer twee jaar geleden, ‘Eerst Dit’ bestond nog maar net – van iemand die ik helemaal niet kende en met wie ik na een vakantiekerkdienst die ik bezocht aan de praat raakte. “Ik heb het idee dat ik jouw stem herken van ‘Eerst Dit’, kan dat?”

Ik vind het nog steeds heel bijzonder dat de podcast zo’n groot bereik heeft, zowel in aantal luisteraars als in geografische spreiding. De EO schijnt zelf best veel reacties te krijgen van over de hele wereld. Zendingswerkers, vrachtwagenchauffeurs in de file... prachtig!’

Ds. Wim Vermeulen (Utrecht, Jacobikerk) is invaller bij ‘Eerst Dit’.

te exotisch zijn. ‘De schrijver/spreker moet niet slechts een smaldeel binnen kerkelijk Nederland aanspreken. Je moet je wel realiseren dat je een half stadion toespreekt.’ De lat ligt hoog, de predikanten worden gevraagd op basis van vrijblijvendheid. Soms wordt de hele bijdrage geretourneerd met de boodschap: denk hier nog maar eens over na, je kunt beter. In een heel enkel geval moet de conclusie worden getrokken dat de man/vrouw gewoon niet geschikt is. ‘Maar het is natuurlijk geen schande als iemands talenten niet liggen op dit vlak’, relativeert Koos.

In de professionele radiostudio’s in het EO-gebouw worden de overdenkingen opgenomen. Een beetje massaproductie is het wel: er wordt een maand vooruit gewerkt, wat betekent dat vijf ‘leveranciers’ ieder vijf bijdragen inspreken. Dan volgt de montage, kuchjes en haperingen worden vakkundig verwijderd en er komt een muziekje onder. Wilfred en Daan voeren dan nog een eindcontrole uit.

Als alles in orde is bevonden, worden de bijdragen in het systeem van de NPO geplaatst, klaar voor verzending naar de luisteraars. Behalve als podcast van de NPO is ‘Eerst Dit’ ook te beluisteren via de app en *Spotify*. En zo krijgen de abonnees elke werkdag om 06.00 uur deze eigentijdse vorm van Bijbelstudie op hun telefoon.

Teruggefloten

Er komt een gestage stroom reacties binnen. Ze variëren van de categorie ‘Er werd aangekondigd dat het Bijbelgedeelte Jesaja 43:1-12 was, maar het stopte al bij vers 8!’ tot bezorgde mailtjes van luisteraars die

“
De toon van de
reacties is er één
van dankbaarheid
en instemming.”

vermoeden dat de spreker of spreekster dogmatisch de weg kwijt is. Wilfred: 'Maar doorgaans is de toon er één van dankbaarheid en instemming. "Dit is precies de tekst die ik vandaag nodig had". We bereiken ook mensen aan de rand. Vaak horen we dat de podcast wordt doorgestuurd. "Mijn zoon gaat niet meer naar de kerk, maar hij gelooft nog wel hoor, en hij luistert graag!", vertelt een vader of moeder ons dan.' Reacties die beantwoording vereisen, worden binnen de EO afgehandeld door de afdeling Klantencontact. Wilfred neemt ze zelf ook even door. 'Ze zeggen veel over de betrokkenheid van de achterban.' Met al te grote veranderingen, zo hebben de makers al ontdekt,

doe je de luisteraars bepaald geen plezier. 'Ze hechten aan sprekers, daarom wisselen we niet elke dag. En toen we ooit nadachten over een ander intromuziekje, werden we teruggefloten: de oude tune moest blijven.'

Liever ontregeling dan verveling

Ds. Kees van Ekris (studieleider Areopagus, IZB) werkt vanaf het begin mee aan 'Eerst Dit'. 'Een goede 'Eerst Dit' bestaat voor mij uit één gedachte: één sterk idee dat in de bijbelpassage naar voren komt, gekoppeld aan een uitwerking voor onze tijd, met een vraag of observatie eromheen die die ene gedachte helder introduceert.'

Het liefst spreekt hij van een 'miniatuur', waarvan je niet precies weet hoe die zich ontvouwt. 'Liever een woord dat hoorders niet kennen, en dat aan het denken zet, dan een overbekend woord waarbij iedereen zijn of haar eigen gehouden houdt die men al had. De Bijbel wil je niet onveranderd laten. Liever ontregeling dan verveling.'

Een bijdrage moet volgens Van Ekris niet op een korte preek lijken. 'Een 'Eerst Dit'-bijdrage voelt voor mij meer als een theologische column. Het is een troostende, ontregelende, hopelijk soms inspirerende of ook opiniërende gedachte die je aandachtigheid geeft gedurende de dag.'

De voorbereiding is anders dan die voor een preek. 'Een preek is een grondiger gesprek met de gemeente. Hier is de diversiteit veel groter en de luisteraarsgroep onbekender. Een preek is voor mij

warmer, of juist feller, in ieder geval levendiger, een woord voor mensen die ik ken, van wie ik weet hoezeer ze troost behoeven, of juist tegenspraak.'

Je eigen gemeente

Van reacties probeert Kees zich wat afzijdig te houden. 'Ik probeer recht te doen aan de tekst en aan mijn interpretatie daarvan voor vandaag, that's it. Ik wil eigenlijk niet al te zeer weten wat mensen daarvan vinden.'

Daarnaast: als iemand echt door wil praten, verwijs ik het liefste door naar de eigen kerk. Daar zitten mensen die je kennen, die ook je achtergrond begrijpen en dus kunnen aanvoelen waarom iets je bezighoudt. Voor mij is dat sowieso belangrijk: primaire plek van geloven is je eigen gemeente, de liturgie en de prediking.'

Wat me fascineert (en dat wist ik ergens wel, want ik houd van de radio) is hoezeer mensen een stem gaan herkennen, gaan 'lezen', daaraan gaan wennen. Dat is dus echt een pleidooi voor levende communicatie. Het valt me ook op hoezeer 'Eerst Dit', en breder: podcasts, laten zien hoeveel concentratie mensen kunnen opbrengen.'

Stop de zomerstop

Wellicht leest u dit magazine lekker in de open lucht. Gaat u het ervan nemen deze zomer? We hebben veel vakantiedagen staan, er moet minder en mag meer. Kerkenwerk vraagt onze aandacht even niet. Eerlijk gezegd is het sinds de coronatijd nauwelijks op gang gekomen en nu is er alweer een zomerstop.

Eigenlijk best vreemd. Natuurlijk zijn we moe en hebben we nieuwe moed en energie nodig, maar hebben we daar de gemeente juist niet voor nodig? Zonder aan een verhandeling over introvert en extravert te beginnen, kunnen we constateren dat in onze cultuur de veronderstelling is gegroeid dat je je even helemaal op jezelf moet richten om op te laden. Wanneer Jezus moe was, trok Hij zich ook terug, maar ik lees niets over hangmatten...

Op gezette tijden in het jaar hadden ook mensen in Jezus' tijd vakantie en die tijd vierden ze hun religieuze feesten om God te eren. Ook Jezus ging dan naar de synagoge, vierde feest en ging in gesprek op drukke pleinen of op plekken waar mensen samendromden.

Zijn roeping om te getuigen flakkerde op zulke momenten verder op.

Als we zeggen dat we Hem volgen, dan kunnen we in de zomer geen houding aannemen van 'nu even niet'. Denk eens na over de vraag met wie jij op het terras, op de camping of in je achtertuin iets van je geloof kunt delen. Het zou zomaar een van je kinderen kunnen zijn. Wat is jouw missie deze zomer? In de spaarstand en opladen door zonne-energie of, nu het weer kan, in Jezus' naam en aangevuurd door de Heilige Geest omzien naar mensen die je al te lang verwaarloosd hebt? Dat geeft pas nieuwe kracht.

*Eline de Boo,
operationeel manager IZB*

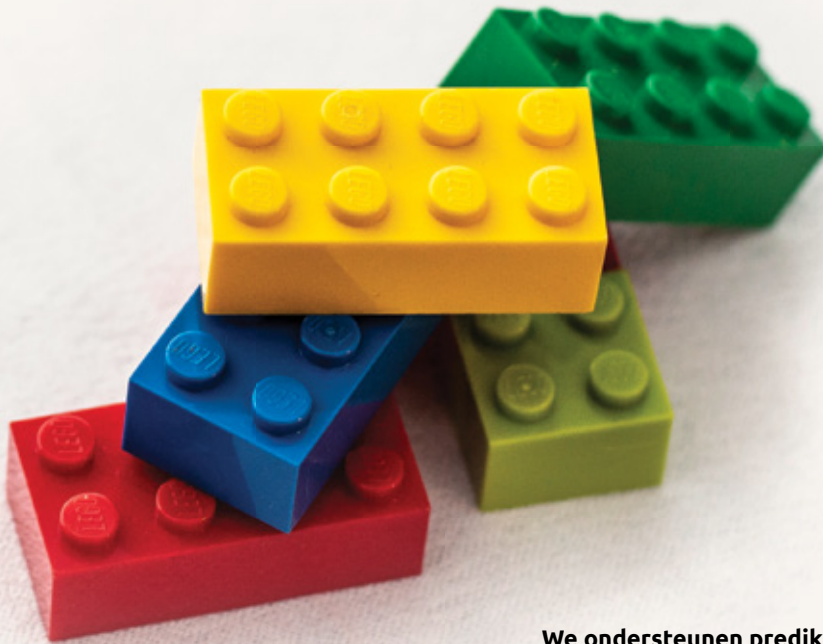

De IZB in het kort

Je leest momenteel het magazine Tijding. Misschien heb je niet meteen een beeld bij de afzender, de missionaire organisatie IZB, officieel 'vereniging voor zending in Nederland'. We zetten even een paar karakteristieken op een rij:

We hebben een passie voor missie

We verlangen ernaar dat mensen Jezus Christus leren kennen en Hem navolgen.

We helpen gemeenten

Via IZB-Focus stimuleren gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland om (nog meer) gestalte te geven aan het evangelie. In 'missionaire trajecten' trekken we samen op met kerkenraden om de vragen van gemeente-zijn en discipelschap te verankeren in het beleid. Via IZB-Impact begeleiden we nieuwe pioniers-gemeenten en missionaire projecten.

We ondersteunen predikanten

Via Areopagus, het centrum voor contextuele en missionaire verkondiging, verzorgen we nascholing en toerusting van predikanten.

We zijn er ook in de zomer

Via Dabar zenden we elke zomer jongeren uit voor missionair werk op campings.

We doen al even mee

We begonnen in 1935 en kunnen putten uit ruime expertise. Ook in ander opzicht zijn we niet van gisteren: we zijn verbonden met de eeuwenoude gereformeerde traditie.

We zijn nogal into podcasts

Samen met de EO verzorgen we de dagelijkse bijbel-podcast 'Eerst Dit', en de vervolginiciatieven die daaruit ontstonden: 'Eerst Dit 4 kids', de gespreksserie 'Dit dus', en 'Dit is de Bijbel'. Voor ondernemers hebben we elke maandagmorgen een 'Woord voor de werkweek'.

O ja, ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door... jou!
We draaien voor een belangrijk deel op giften en collecten.
Steun het missionaire werk door lid te worden of donateur.
Kijk op izb.nl voor meer info of geef eenmalig **via de QR-code** hiernaast.

www.izb.nl

Om de volhoudbaarheid van de kerk

Wat staat er op de prioriteitenlijst van uw gemeente? Zo'n lijstje is er niet? Dan is het de moeite waard om daar het gesprek over aan te gaan. Voor de concentratie op de *core business* van de kerk. En met het oog op de toekomst. Een pleidooi van Wim Vermeulen, missionair predikant van de Utrechtse Jacobijkerk, over de 'volhoudbaarheid' van de kerk. Warm aanbevolen ter bespreking in kerkenraden.

Vorig jaar zomer bezocht ik de Deventer Bergkerk. Op het houten klankbord boven de kansel is daar een opmerkelijke tekst aangebracht, die ik nog nergens anders zo aantrof: *Godt almachtich, syn woert is krachtich in eewichheit*. Een prachtige tekst. Ondertussen is de Bergkerk al jaren aan de eredienst onttrokken en het zal niet de laatste kerk zijn die dit lot ten deel valt. Hoeveel interessante lezingen, tentoonstellingen, concerten en andere events

je vervolgens zo'n gebouw nog binnenhaalt; als het niet meer gedragen wordt door mensen die het om God te doen is, is de ziel er toch grotendeels uit. We raken daarmee aan het gegeven van de secularisatie, waarover door de jaren heen ook in dit blad al veel gezegd en geschreven is. Een verschil met vroeger is dat secularisatie inmiddels niemands deur meer voorbij gaat. Ook gemeenten in de IZB-achterban krimpen, verliezen predikantsplaatsen en sluiten kerk-

gebouwen. Veel gemeenten reageren op deze ontwikkelingen als de spreekwoordelijke kikker in de pan op het vuur. Omdat het water maar langzaam opwarmt, blijft de kikker rustig zitten - tot het te laat is.

Ontmoeting met St. Martins

De vraag hoe je als christen de secularisatie tegemoet kunt treden (zowel geestelijk, intellectueel als praktisch) houdt mij al bezig zolang ik predikant ben. Tijdens de – nog altijd voortdurende – zoektocht naar duidingen, antwoorden en praktische handvatten, kwam ik een paar jaar geleden in aanraking met HeartEdge, een missionair netwerk dat in 2018 opgezet is vanuit St. Martin in the Fields (Londen). Behalve een kerk in de meer strikte zin van het woord, is

St. Martins ook een belangrijk centrum voor het werk met daklozen en vluchtelingen. Bijzonder is verder dat het daar niet of nauwelijks subsidies voor krijgt, maar voor zijn inkomsten grotendeels zelfvoorzienend is. Het netwerk HeartEdge is bedoeld om ook andere kerken te stimuleren om (in hun situatie en op hun manier) op de manier van St. Martins te gaan werken. Hun speerpunten vatten ze samen aan de hand van vier C's: *Congregation, Compassion, Culture en Commerce*.

Op zich niet eens zo heel opzienbarend, aangezien al die woorden op de één of andere manier wel te verbinden zijn aan voor mij bekende kerkelijke aandachtsvelden. Later begreep ik dat het ook helemaal niet de bedoeling was om

kerk-zijn op een totaal nieuwe leest te schoeien. Men bleek er nog veel vertrouwen te hebben in de aloude core business van de kerk, iets dat me vrolijk maakte. Wel wilde men er alles aan geven om deze core business bij de tijd te houden (of opnieuw te brengen) en ook dat gaf veel herkenning. Toen ik een HeartEdge-conferentie bezocht in 2019, werd me heel duidelijk gemaakt dat men het daar als bijzonder belangrijk beschouwde om die vier woorden nooit meer als losse eilandjes te beschouwen, maar altijd in samenhang, of zo je wilt: holistisch. Op de één of andere manier triggerde die gedachte me enorm, achteraf omdat ze raakte aan een intuïtie die ik al langer had: dat bepaalde problemen in de kerk in ieder geval voor een deel samenhangen met een gebrek aan

integraal denken. Commissies en kerkenraden werken hard, doen goed werk maar zijn vaak met veel (te veel) dingen tegelijk bezig. Maar is er een gezamenlijke agenda? Wat staat daar op? En ook belangrijk: wat staat daar niet op maar zou er wel op moeten staan?

Een gemeenschappelijke agenda en meer samenwerken

Onze tijd vraagt wat mij betreft om twee dingen. In de eerste plaats het stellen van prioriteiten en het formuleren van een agenda. In de tweede plaats om concretere vormen van samenwerking. Over beide wil ik in de rest van dit stuk iets zeggen. Sinds m'n ontmoeting met HeartEdge merk ik dat die vier C's me niet meer loslaten. De vraag is natuurlijk: waarom. Ik denk omdat ze iets geraffi-

neerds hebben. Ze zijn zowel toegespitst als breed, zowel eenvoudig als diepzinnig, zowel traditioneel als vernieuwend. Zoals ik al eerder zei: ik geloof niet in een kerk die het totaal anders moet gaan doen. Er moet zeker ruimte zijn voor experimenteren en pionieren, maar ik geloof niet dat dat de kerk zal redden. De kerk van de toekomst zal net als de kerk van alle tijden een gemeenschap van leren, vieren en dienen zijn en blijven. De vraag is hoe deze gemeenschappen, ook als ze kleiner worden, levend én stabiel blijven. Daar zit wat mij betreft de belangrijkste zoektocht naar vernieuwing. Behalve traditioneel en vernieuwend zijn de vier C's ook eenvoudig en diepzinnig tegelijk. De eenvoud zit hem natuurlijk in de kracht van vier woorden die beginnen met

eenzelfde letter. Daardoor kunnen deze woorden in je hoofd en in je hart gaan kruipen en je verbeeldingskracht gaan aanspreken. Dat maakt ze dus ook diepzinnig: ze hebben de kracht om te prikkelen, om denken en dromen te laten gaan stromen. En tot slot, ze zijn zowel toegespitst als breed. Dat is namelijk het lastige met een agenda. Hij is vaak of te smal, of te breed. De vier C's vermijden veel van de voor de hand liggende valkuilen. Het zijn parapluwoorden die zowel richting als ruimte geven. De vier C's dan maar overnemen? Dat lijkt me toch weer niet zo'n goede optie. Nederland is het Verenigd Koninkrijk niet en bovendien hebben we een eigen taal. Inmiddels heb ik vier V's gevonden die min of meer equivalent zijn en mijns inziens iets beter

aansluiten bij de Nederlandse traditie en context: *Verkondiging, Vorming, Verbinding en Volhoudbaarheid*. Waarom deze vier en waarom in deze volgorde?

Verkondiging

In de verkondiging ligt het hart van het kerk-zijn. Daarmee bedoel ik overigens meer dan alleen de preek (zonder aan de laatste iets af te doen). Verkondiging is voor mij het hele christelijke spreken: zowel formeel als informeel, zowel publiek als privé. De kerk van de toekomst zal zichzelf blijvend de vraag moeten stellen wat ze te vertellen heeft en hoe ze dat doet – in woorden en daden. Welke sprake gaat er van ons uit? Laten we het elkaar daarbij niet te gemakkelijk maken. Het IZB-platform Areopagus

thematiseert die vraag al expliciet en doet dat op een heel goede manier.

Vorming

In een recent blog op levenindekerk.nl onderstreept collega Jos Douma het nog eens: zeker jonge mensen verlangen dat de kerk een plek van vorming is. Een plek waar het evangelie verbonden wordt met het echte leven, een plek waar de fake en de oppervlakkigheid van het wereldse (maar ook het kerkelijke) leven wordt doorbroken. Ook opvallend: jongeren blijken bovengemiddeld geïnteresseerd te zijn in oude vormen en bronnen van christelijke spiritualiteit! We leven in een tijd die ons voor fundamentele vragen stelt en die vraagt om christenen die weerbaar genoeg zijn, geworteld in de Schrift en de bronnen

van de christelijke traditie; een tijd die vraagt om een levende liturgie waarin zondag aan zondag in Woord én Sacrament onze ziel gevoed en ons hart gevormd wordt naar Zijn beeld.

Verbinding

Eén van de meest kenmerkende dingen voor de moderne, geseculariseerde westerse mens lijkt wel zijn onvermogen tot duurzame verbinding te zijn. Met verbinding bedoel ik het aangaan en doordenken van fundamentele relaties. In de kerk denk ik dan aan de relatie met God, met het zelf, met de ander en met de schepping. Op al die terreinen is veel gaande dat om nieuwe doordenking vraagt. Stel jezelf als gemeente eens de vraag hoe het gesteld is met de relaties die je als gemeente hebt met de buurt

of met het dorp. Of zie eens onder ogen met welke mensen in je omgeving je eigenlijk in het geheel geen verbinding hebt. En is dat ook wat je wilt? Wat zie je als gemeente op dit punt als je roeping? En wat zou je kunnen ondernemen om nieuwe relaties te leggen?

Volhoudbaarheid

Volhoudbaarheid gaat wat mij betreft over de vraag wat er nodig is om morgen de dingen die je als kerk vandaag belangrijk vindt, nog steeds te kunnen blijven doen. Het is een prachtig Zuid-Afrikaans woord en de vertaling van het Engelse *sustainability*. Aan volhoudbaarheid zitten verschillende aspecten. In de eerste plaats geestelijke. Zijn de dingen die je als gemeente aan het doen bent volhoudbaar in het licht van het evangelie? Kunnen ze, om het zo te zeggen, mee het Koninkrijk Gods in? Bouw je met goud en zilver, of in feite met hout, hooi en stoppels (1 Kor. 3)? En wat is er nodig om te volharden en het in die zin vol te houden? In de tweede plaats is volhoudbaarheid ook heel praktisch. Op veel plekken wordt de vraag wel gesteld, maar is de omgang ermee voor zover ik het zie nogal eendimensionaal. Het antwoord op 'krimp' is meestal: dan stoppen we er maar mee. Vrijwel altijd is gebrek aan geld dat wat ons uiteindelijk de das omdoet. Gebouwen zijn te duur en worden als een last gezien en daarom verkocht. De predikantsplaats krimpt eerst naar zeventig en dan naar vijftig procent om daarna helemaal te worden opgedoekt. Heel vaak denk ik dan: zou dat nou niet anders hebben gekund? Zouden er niet veel creatievere en meer gelovige wegen gezocht en gevonden kunnen worden? Het is tijd om met die vragen aan de slag te gaan. Onderzoek eens welke plek het kerkgebouw (en het overige kerkelijke vastgoed) heeft in het dorp. Hoe open is het? Hoe toegankelijk? Hoeveel procent van de tijd gebeurt er (n)iets? En zou dat misschien anders kunnen? Kun je met je gebouwen inkomsten genereren? Kun je ze breder inzetten tot heil van de omgeving?

Samenwerken

In oktober 2020 organiseerden collega Bert-Karel Foppen en ik een ontmoeting met een groep collega's verbonden aan stadskerken uit de IZB-achterban. Wat blijkt: voor een groot deel zijn we met dezelfde dingen bezig, lopen we tegen dezelfde problemen aan en lossen we het allemaal op onze eigen manier op. Tegelijkertijd wordt grote werkdruk ervaren. Je kunt ook zeggen: er wordt enorm veel kostbare energie (van predikanten) verspild. Anderzijds: opgedane ervaringen die heel interessant zijn om breder te delen, blijven lokaal en dus grotendeels onbenut. Dat kan echt anders. Ik pleit dan ook voor veel actievere samenwerking tussen gemeenten. Paulus leerde ons al om over de kerk na te denken in termen van een lichaam waarin alles met alles samenhangt en een voet niet tegen een hand kan zeggen: 'Ik heb je niet nodig'. Christelijke gemeenschap draait om gedeelde koers, om gedeelde wijsheid maar ook om gedeelde pijn. Het is heilzaam om te erkennen dat je als gemeente niet alle gaven van de Geest in even grote mate voorhanden hebt. Het tonen van kwetsbaarheid maakt nederig, afhankelijk en open tot God.

Tenslotte

Nog een keer terug naar de Bergkerk in Deventer. *Godt is machtich, syn woert is krachtich in eewichheit*. Die woorden staan daar nog altijd, ook nu er in de kerk van alles gebeurt behalve het verkondigen van en het luisteren naar 'syn woert'. Zo'n rijmpje boven zo'n kansel kan me ontroeren. Om te beginnen omdat het in feite een beetje een knullig rijmpje is. Na 'almachtig' en 'krachtich' had je nog wel een derde woord verwacht dat eindigt op '-ich'. Bovendien beslaat het rijmpje maar van de zes zijden van het klankbord. Alsof de inspiratie ineens op was. Daar komt ook nog bij dat dat klankbord opvallend klein is, qua doorsnede niet groter dan de kansel zelf, wat het geheel een beetje een sneue uitstraling geeft. Dit alles zou

natuurlijk een perfecte illustratie kunnen zijn van wat de kerk is: een beetje knullig, inspiratieloos en sneu. Maar dan vergeten we dat deze kansel in een magistraal, zeer tot de verbeelding sprekend gebouw hangt. Een kerk-gebouw zou je kunnen beschouwen als de veruitwendiging van een idee – zoals in feite voor iedere cultuuruiting geldt. Aan een magistrale veruitwendiging moet wel een magistraal idee ten grondslag liggen. Steeds vaker denk ik: wij hebben werkelijk geen flauw benul van de kracht waarmee het christelijk geloof de verbeelding van vorige generaties te pakken had. Tegelijkertijd geeft een dergelijk getuigenis uit vroeger eeuwen me hoop. 'Willen jullie ook niet weggaan?' Ik heb dat altijd een heel aangrijpende vraag van Jezus gevonden.

Hij stelt die nota bene aan zijn meest intieme vrienden. Iedereen rondom Hem heen gaat zijn eigen weg en dat is een beweging bij Jezus vandaan. Willen jullie ook niet weggaan? Wil ik ook niet weggaan? Het antwoord van Petrus is minstens zo ontroerend. 'Nee, Heer, U hebt de woorden van het eeuwige leven.' Ik weet best wat aanvechting is, maar dit is – Goddank – ook nog steeds mijn antwoord. Daarom probeer ik het in mijn denken telkens om te draaien. Niet vanuit de schaarste redeneren, maar vanuit de overvloed. In het Nieuwe Testament is hoop een kernwoord. En hoop is dan niet de ongeduldige eis dat God iets moet veranderen in de loop der gebeurtenissen. Hoop is een gelovige, geduldige verwachting dat God op Zijn tijd het Koninkrijk present zal stellen voor ieder die zijn komst in woord en daad verwacht. Leven in een christelijke gemeente brengt hoop voort. Er is namelijk weinig besmettelijker dan God aan het werk zien, telkens weer. Christelijke hoop betekent dat je ervan uitgaat dat God Zijn kerk alles geeft wat zij nodig heeft voor een leven van discipelschap en navolging, onderling dienstbetoon en missionaire betrokkenheid. Steeds vaker denk ik: de reden dat

we ons geestelijke leven regelmatig als armoedig beleven, heeft óók te maken met het feit dat we onze inspiratiebronnen op de verkeerde plek zoeken. 'Uit Nazareth? Kan daar iets goeds vandaan komen?', vroeg Nathanaël.

Die vraag is onthullend en veelzeggend. Als kerk moeten we niet te snel onze toevlucht nemen tot de klacht dat de Geest ons verlaten heeft, terwijl het in feite onze eigen vooroordelen, gewoonten of luiheid zijn die ons ervan weerhouden om daar te kijken waar God aan het werk is'. Als Godt machtich is en syn woert krachtich, als we werkelijk geloven in Pasen en in de belofte dat Jezus met ons is tot aan het einde van de wereld, dan is er genoeg Heilige Geest om het vol te houden. Kome wat komt.

Gespreksvragen

- Bespreek wat je raakt in het artikel. Appelleert het aan een verlangen? Of juist aan een (onuitgesproken) zorg?
- Probeer eens te verkennen wat een prioriteitenlijstje van (bijvoorbeeld) de genoemde vier V's voor jouw gemeente zou kunnen betekenen.
- Op welke manier zou jouw gemeente kunnen groeien van concrete samenwerking met een andere gemeente? Wat heb je te geven? Wat zou je willen ontvangen?
- Wat zou er in jouw gemeente gebeuren als er meer vanuit de overvloed dan vanuit het tekort zou worden geredeneerd?

Colofon

Tijding is een gratis-kwartaluitgave van de missionaire organisatie IZB. De IZB is actief binnen de Protestantse Kerk in Nederland en stimuleert, adviseert en ondersteunt gemeenten en gemeenteleden bij missionair werk. Voor meer info, ook over lidmaatschap en financiële steun, zie: www.izb.nl. Adres: Breestraat 59-61, 3811 BH Amersfoort. Tel. 033-4611969. E-mail: info@izb.nl. Redactie: Anneke Verhoeven, Wouter Muskee, Marieke Verkaik, Koos van Noppen (eindred.). Overname artikelen is toegestaan met bronvermelding.

Foto: Heiko Bertram

IZB Connect

*Geloven. Hopen. Liefhebben.
Daar kun je wel wat hulp bij gebruiken.*

Je wilt Jezus volgen. Je weet hoeveel vreugde het geeft en hoeveel volharding het vraagt. Leven in afhankelijkheid van God. Zonder bidden en bijbellezen wordt het niks. Inzichten en verhalen van medegelovigen kunnen je helpen. Daarom maken we IZB Connect voor je.

Altijd bij de hand, onderweg.

Woord voor de werkweek

Podcastserie over christen-zijn op je werk

De Binnenkamer

Gebedslogs met ds. Ron van der Spoel

#zokanhet

Verhalen en tips over het zichtbaar maken van Gods werk en het delen van je geloof

Groen doen

Vanuit geloof zorg dragen voor Gods schepping

FirstLove

Prikkelende columns die je eraan herinneren dicht bij Jezus te leven

Gezien?

Wat ons opvalt in de media dat relevant is voor een leven met God

Meer weten? Download **gratis** de app via deze QR. Ook te vinden in de app store.

Download voor iOS

Download voor Android

